

RAKENTAJA

Numero **7**
Perjantai 14.7.2017

AKL Posti Oy

8 **Sukkakutomon** työmaalla Tampereella on tiukka työturvallisuuskuri.

10 **CPRS-oireyhtymän** kanssa pärjää, mutta Kelan kanssa on tiukkaa.

14 **Kivimiehillä** humpat ovat selvillä, samoin naksut ja päpätit.

Kaupunkiluonnon haltiatar

Tutkija Susanna Lehvävirta selvittää tiimensä kanssa, minkälaisia viherkattoja Suomen olosuhteet suosivat.

Johanna Hellsten

Mitä kasvaa sellaisesta työstä, joka remuaa koko lapsuutensa metsissä polvet ruvella ja vaatteet savessa, rakentaa majoja, tekee joulu-kuusen neulasista sisätiloihin farmeja ja käyttää notkeita puita hisseinä? Kiipeää siis puuhun niin korkealle, että puu alkaa taipua ja laskee tytön hitaasti maahan.

Hänestä tulee bio- ja ympäristötieteiden tohtori, joka väittelee kaupunkiluonnosta ja johtaa tällä hetkellä Helsingin yliopiston *Vides ulottuvuus – viherkatot osaksi kaupunkia* -tutkimusohjelmaa. Tutkimusohjelma lähti liikkeelle vuonna 2011 ja erityisesti Vantaan kaupunki on ollut alusta asti mukana. Vantaa on viherkattojen edelläkävijä Suomessa.

Pääsen kiipeämään tutkimusryhmän kanssa vantaan Ruskeasannan Sortti-aseman jättimäiselle katolle, jolla avautuu ihastuttava, kukkiva keto. Sortti-asemaa pyörittävä HSY ottaa turvallisuuden tosissaan; minut perehdytetään tiukasti katolla tapahtuvaan työskentelyyn. Katolle mennään luonnollisesti valjaissa ja tutkijoilla on useita erilaisia kiinnitysköysiä, jotta kasvien inventointi tuulisen katon reunalla voi tapahtua turvallisesti. Dosentti **Susanna Lehvävirta** on silminnähdessä innoissaan katsellessaan katolla aukeavaa ketoa.

– Tämä katto tulee vain hienommaksi koko ajan, Lehvävirta henkäisee.

Sortiasema uppoaa maisemaan

Sortti-asema sijaitsee notkelmassa, jonne laskeutuessa rakennusten viherkatot pääsevät oikeuksiinsa. Luonnon kumpareet ikään kuin jatkuvat kattojen mukana.

Tämä viherkatto rakennettiin 3 vuotta sitten, eikä se lähtenyt kasvamaan toivotulla tavalla. HSY ja katon rakentaja Kerabit Oy ottivat yhteyttä tunnettuun viherkattoyrittäjään **Taina Suonioon**, joka puolestaan otti yhteyttä Lehvävirran tutkimusryhmään. Porukka alkoi yhdessä miettiä, missä vika on.

– Me tietysti sanoimme, että jos he haluavat meidät mukaan, me teemme katolla tutkimustyötä. Päätimme, että vanhoja pohjia ei poisteta, vaan lisätään niiden päälle orgaanisen aineen – kuten kompostin ja hakeen – määrää, josko sillä ongelma saataisiin ratkaistua, Lehvävirta kertoo.

Lehvävirran mukaan viherkatoista on olemassa uskomus, jonka mukaan niissä kannattaisi käyttää mahdollisimman kivennäispietoista maata. Se ei ainakaan tässä tapauksessa näyttäisi pitävän paikkaansa, sillä nyt, kun orgaanista ainetta on enemmän, heiluu katon tuulessa kukkameri.

– Levitimme uutta kasvualustaa vanhan päälle siten, että muodostui hiukan kumpumainen rakenne. Eri kohdissa on käytetty eri kasvialustoja, sillä pyrkimyksenä oli saada

aikaan lajiston rikkautta. Eri kasvilajit saavat pärjäämistä erilaisissa olosuhteissa. Jos tulee kova talvi ja huono kesä, on aina jokin laji, joka siitä huolimatta pärjää, Lehvävirta selittää.

Yksinkertaisimmillaan viherkatto voi olla kaksinkertaisen bitumikerroksen päälle istutettu sammalkatto. Hiukan pidemmälle vietyinä viherkatto vaatii bitumin päälle juurisuojan, sillä monet ketokasveja kasvattavat muutaman molekyylin paksuisia juurenpäitä, jotka pääsevät tunkeutumaan vaikka mihin. Juurisuojan päälle levitetään salaojittava materiaali, kuten esimerkiksi kevytsora ja sen päälle suodatinkangas ja kankaan päälle kasvukerros ja siemenet. Mikäli käytetään kasveja, jotka eivät tarvitse edes 15 senttimetrin kasvukerrosta, voidaan sora jättää pois ja käyttää kierrätysmateriaalista tehtyä huopaa.

Sortin katolla kasvaa muun muassa keltamaksaruohoa, nurmikohokkeja, ahosuolaheinää, voikukkaa ja kastikkaa. Kaikkia lajeja ei ole vielä inventoitu. Yksi tärkeä osa inventointia ja ylipäättään viherkaton seuraamista on haitallisten vieraslajien tarkkailu.

– Olemme löytäneet tältä katolta kanadanpiiskua, jota emme todellakaan ole istuttaneet ja se on kitkettävä pois.

Joillakin kaupallisilla toimijoillakin on myynnissä sellaista maksaruohoa, joka on haitallinen suomalaisten kasvien kannalta. Lehvävirta neuvoo viherkattoa suunnitteleville ja rakentaville vilkaisua NOBANIS-tietokantaan, jossa on listattuna kaikki mahdolliset vieraslajit.

– Myös vieraslaji.fi-portaalista on hyvä tarkistaa, mitä istuttaa.

Tutkimusryhmä seuraa viherkattojen kehitystä useiden vuosien ajan. Ihanteellista olisi päästä näkemään, miten viherkatto elää katon elinkaaren mukana.

– Kasviyhdyskunta kehittyy ajan myötä. Olisi hyvä nähdä, miten se käyttäytyy. Viherkatto suojaa katon rakenteita kosteudelta ja auringolta. Maailmalla on 100-vuotiaita viherkattoja, joita ei ole tarvinnut korjata kertaakaan, Lehvävirta kertoo.

Kiinnostus kasvussa

Vielä joitakin vuosia sitten rakentajat tuhahtelivat ajatuksille viherkatoista. Nyt asenteet ovat selvästi muuttumassa ja moneen uuteen kohteeseen istutetaan viherkattoja. Esimerkiksi Helsingin Jätkäsaareen rakennetaan juuri asuinkerrostaloa, jonka katoille tulee 3 erilaista viherkattoa. Espooseen rakennettavan uuden Lippulaiva-ostoskeskuksen katolle tulee viheralueita keskusta ympäröivien asuintalojen asukkaiden tarpeisiin.

Puutarhamainen katto on paikka, jonne ihmiset haluavat. HSY:n työntekijä kommentoi meille, kuinka mukavaa olisi rakentaa katolle pieni terassi, jolla voisi juoda kahvia

keskellä luontoa.

– Viherkatoissa nähdään markkinapotentiaalia. Syntyy toisaalta enemmän yrityksiä, jotka rakentavat niitä ja myös kysyntää rakennuttajien puolelta. Meiltä kysytään paljon neuvoja viherkattoasioissa, Lehvävirta kertoo.

Lehvävirta rohkaisee yrityksiä satsaamaan tutkimukseen.

– Me suomalaiset tutkijat olemme maailmalla todella tunnettuja viherkatto-osaamistamme. Jos yritykset haluavat tehdä yhteistyötä kanssamme, lähemme ehdottomasti mukaan. Mitään salatutkimuksia emme kuitenkaan lähde tekemään, vaan tulokset ovat kaikkien käytettävissä ja vievät koko alaa eteenpäin.

Tutkija kaipaa luontoon

Lehvävirta on aina viihtynyt luonnossa, mutta nykyään hän ei pääse sinne niin usein, kuin haluaisi.

– Minulla on melko vähän kenttätöitä. Tämä on tällä hetkellä vain yksi käynnissä olevista tutkimusprojekteistani. Tutkin myös kaupunkimetsiä ja niiden virkistyskäyttöä sekä sitä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa tiettyihin kasveihin. Minulla on välillä sisäinen ristiriita sen kanssa, että istun 10 tuntia tietokoneen ääressä edistämässä sitä, että ihmiset voisivat nauttia kaupunkiluonnosta ja itse istun kanakopissa, Lehvävirta naurahtaa.

Lehvävirralla on tällä hetkellä tutkimusprojektien lisäksi osa-aikainen professuuri Ruotsin maatalousyliopistossa ja hänen vakituinen asuntonsa sijaitsee Tokiossa, Japanissa.

– Sen yliopiston sijainti ja ympäristö on aivan ihana, keskellä luontoa. Lisäksi kotimme sijaitsee Tokiossa lähellä jokea, jota reunustavat viheralueet tulvariskien takia. Siellä teemme paljon kävelyä joenvarrta pitkin. Nyt Suomessa käydessäni olen myös pystynyt työskentelemään kesämökiltä niin, että otan läppärin laiturille mukaan.

Miten ihminen jaksaa pyörittää elämää kahdella mantereella ja samaan aikaan professuuria ja monenlaisia projekteja?

– Intohimolla. Onnistumisen tunteita tulee niin paljon. Tämäkin kattoprojekti, jossa meillä on hienot kumppanit kuten Hollolan Rakennusbetoni ja **Taina Suonio**, on ihanaa yhteistyötä.

Lehvävirta myös hehkuttaa niitä jännittäviä hetkiä, kun kaikki data on saatu koneelle ja analyysi valmiiksi.

– Se tunne, kun analyysin tulos ilmestyy näytölle. Mikä toimii ja mikä ei.

Myös ihmiset tuovat Lehvävirralla virtaa.

– Tutkimusryhmäni työntekijät ovat superhienoja ihmisiä. He ovat huippututkijoita; nuoria, älykkäitä ihmisiä, jotka tekevät työtä koko sielullaan. Se tunne tempaa mukaansa. ■

Työaikapankki pakkoraossa

TYÖMINISTERI Jari Lindström (uu.vat.) oli petynyt siihen, että työmarkkinakeskusjärjestöt eivät tuoneet yksimielistä esitystä työaikalain uudistamisesta. Työaikalain muutosta valmistellut työryhmä ei päässyt yhteisymmärrykseen, koska Elinkeinoelämän keskusliitto EK uskoo saavansa ensi syksynä mieleisemmän työaikalakiesityksen ilman työntekijäkeskusliittojen kanssa tehtyä kompromissia. EK:n mielestä työaikalain uudistamista ei pidä jatkaa työryhmän mietinnön pohjalta, koska mietintöön ei sisälly tarpeeksi huononuksia työntekijöiden työaikoihin.

Mietinnössä esitetään uudenlaista joustotyöaikaa ajasta ja paikasta riippumattomaan työhön, jo-

ta työnantaja ei valvo suoraan. Rakennusalalla tämä koskisi lähinnä keikka-asentajia.

Vanhojen tuntirajojen väljentämistä haetaan viikkotyöajan nostamisesta 48 tuntiin ja vuosittaisen ylityökiintiön kasvattamisella. Samoin yötyö sallittaisiin jatkossa kaikilla aloilla. Mietinnössä ei oteta tiukkaa kantaa nollatuntisopimukseen, työnantajan pitäisi jatkossa arvioida työtuntien määrä ilman sen kummempaa palkanmaksutarvetta.

Lakiuudistuksessa halutaan tuoda työaikapankki pakollisena myös rakennusalalle. Tähän asti työlaainsäädäntö on toiminut niin, että laki määrittelee vähimmäistason, jonka päälle työehtosopimuksilla tai muulla tavoin sovitaan paremmis-

ta ehdoista. **Juha Sipilän** (kesk.) hallituksen aikana tessejä ja työehtosopimuksia halutaan huonontaa tämän vakiintuneen neuvottelujärjestelmän ohii.

Hallitus käytti samaa kikkaa vauhdittaakseen kiky-neuvotteluja. Silloin tähtäimessä olivat sunnuntai- ja ylityökorvaukset sekä sairausajan palkka. Lakihankkeet olisivat todennäköisesti kaatuneet perustuslaillisiin ongelmiin. Näin tulee käymään myös työaikapankkiviritelmän kanssa.

Sipilän hallituksella on kova hinku päästä hämmentämään tes-neuvotteluja. Nähtävästi sotevyyhti, maakuntauudistus ja parkkikiekon muotojen vapautus ovat jo niin pitkällä, että toisten asioiden sotkemiseen on ylimääräistä aikaa. ■

Arbetsstidsbanken i skruvstäd

ARBETSMINISTER Jari Lindström (NA) var beredde på att arbetsmarknadens centralorganisationer inte kunde presentera ett enhälligt förslag till förnyelse av arbetstidslagen. Arbetsgruppen som beredde en ändring av arbetstidslagen nådde inte enighet, eftersom Finlands Näringsliv EK tror att den i höst får ett förslag till arbetstidslag som faller den i smaken utan kompromisser med arbetstidarnas centralförbund. EK anser att man inte ska fortsätta bereda en förnyelse av arbetstidslagen utgående från arbetsgruppens betänkande, eftersom det inte innehåller tillräckligt med försäkringar av arbetstidarnas arbetstider.

Betänkandet föreslår en ny form av flexibel arbetstid i arbete som är oberoende av tid och plats och som arbetsgivaren inte kan övervaka direkt.

Inom byggbranschen skulle detta närmast gälla kommanderingsmontörer.

De gamla timgränserna vill man utvidga genom att höja veckoarbetstiden till 48 timmar och genom att öka den årliga kvoten övertidsarbete. Likaså skulle nattarbete i fortsättningen bli tillåtet inom alla branscher. Betänkandet tar inte någon sträng ställning till nolltidsavtal, arbetsgivaren borde i fortsättningen bedöma antalet arbetstimmar utan desto mer behov att betala lön.

I lagförslaget vill man införa en obligatorisk arbetstidsbråk också inom byggbranschen. Hittills har arbetstidslagstiftningen fungerat så att lagen slår fast minimivån, på vilken man genom kollektivavtal eller på annat sätt kommer överens om bättre villkor. **Juha Sipiläs** (C) regering vill

försämra kollektivavtal och arbetsavtal förbi detta gängse förhandlingssystem.

Regeringen använde samma trick för att sätta fart på förhandlingarna om konkurrenskraftsavtalet. Då siktade man in sig på ersättningsarna för söndags- och övertidsarbete samt lönen för sjuktid. De lagprojekten hade troligen fallit på grundlagsmässiga problem. Så kommer det att gå också med försöket med arbetstidsbanker.

Sipiläs regeringen är verkligen mån om att kunna röra om i avtalsförhandlingarna. Tydligt är vårdreformshärvan, landskapsreformen och befrielsen av formen på parkeringsskivor redan så långt gångna att den har extra tid för att stöka till andra frågor. ■

Kannen kuva: Johanna Hellsten

Matti Harjuniemi
puheenjohtaja

Jäsenyys on vastuunkantoa

Ammattiliiton jäsenet ovat vastuunkantajia. He ovat mukana työssä, jolla puolustetaan ja edelleen kehitetään työehtoja ja työympäristöä muuttuvissa ja vaikeissakin olosuhteissa. Aina ei toiminta ole helppoa, mutta tekemisen mieli on selvä: Yhdessä vastuuta kantamalla saadaan enemmän aikaan kuin siipeilemällä.

Työpaikoilla järjestäytymättömät työntekijät vastustavat liittoon liittymistä nuukuuttaan, ymmärtämättömyyttään tai sitten vihan vimmassa: henkilökohtainen kielteinen kokemus peilataan ammattiliiton syyksi. Osa ihmisistä on välinpitämättömiä: ”Ei kuulu mulle.” Keskustelu ammattiliiton tarkoituksesta onkin paikallaan.

Liitto on työntekijöiden yhdistys, johon heillä on perustuslaillinen oikeus kuulua. Aina näin ei ole ollut eikä ole kaikkialla nytkään. Maissa, joissa ammattiyhdistysliikkeen jäseniä vainotaan, työläisillä ei ole oikeuksia, vain velvoitteita.

Ihmisillä, liitolla, on niin ikään laillinen oikeus tehdä työnantajien kanssa työehtosopimus, joka turvaa työehtojen vähimmäistason. Myös siipiveikot pitävät arvossa esimerkiksi 12 pekkaspäivää korvauksineen, lomarahaa, työaikamääräyksiä, vähimmäispalkkoja, urakkamääräyksiä, kulukorvauksia, sairausajan turvaa, suojavarusteita, sosiaalituloja...Nämä ehdot pysyvät ja kehittyvät niin kauan kuin on liitto, ihmisten yhteinen voima.

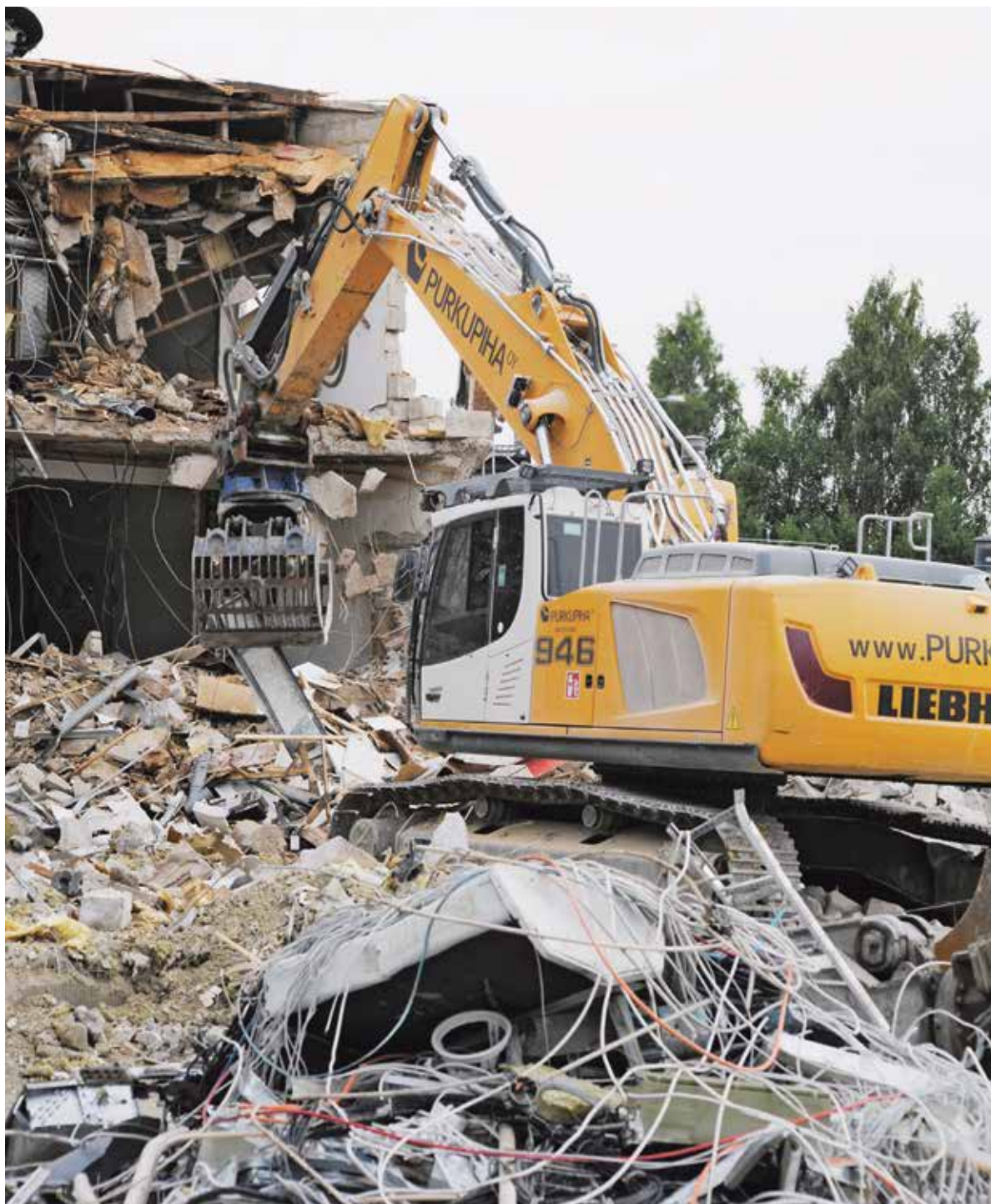
Jäsenmäärä tekee liitosta vahvan. Koko ammattiyhdistysliikkeen tulee olla niin voimakas, että se pystyy sopimaan työnantajien ja valtiovallan kanssa myös laajoista työläisten turvaverkoista. Uninpankolta katsojille kannattaa kertoa, että tämän neuvottelu- ja painostusvoiman tulosta on myös esimerkiksi työeläke, joka kyllä aikanaan tulee maksuun jokaiselle.

Myös ammattiliittojen yhteydessä toimivat työttömyyskassat ja ansiosidonnainen työttömyysturva ovat yhteisen voiman tuloksia. Liitot puolustavat niitä, eivät muut. Villit eivät myöskään tee töitä työsuojelun, sairaus- ja tapaturmavakuutuksen tai perhevapaiden eteen.

Ihmisten ammattiliittoja väitetään kehityksen jarruksi. Minkä kehityksen? Kokemus kertoo, että liitot ovat olleet aina edistämässä työntekijöiden elintasoja ja turvaa sekä työelämän tasavertaista sopimista. Vahvan järjestäytymisen maissa on myös korkein elintaso, pärjäävä yritystoiminta ja korkea työn tehokkuus.

Jarruja toki pitää painaa voimakkaammin, kun liittoihin kohdistuvan julkisen työkivytksen myötä ajetaan työpaikkasanelua, turvattomuutta, työväen suojelun heikentämistä ja eriarvoisuutta.

Kiitokset sinulle, ammattiliiton jäsen! Järjestäytymällä liittoon turvaat alan työntekijöiden ja tulevien työntekijöiden, työttömien sekä eläkeläisten asemaa. ■

Kuukauden kuva

Kuvaaja: Johanna Hellsten
Missä: Konala, Helsinki
Koska: Heinäkuu 2017

Mitä? Purkutyömaassa on jotain hienoa.
 Vanha tuhoutuu, jotta uusi saisi tilaa nousta.

RAKENTAJA

Julkaisija
 Rakennusliitto ry

Päätoimittaja
 Jukka Nissinen

Toimittaja/toimitussihteeri
 Johanna Hellsten
 Heikki Korhonen

Taitto
 Aste Helsinki Oy

Tiedottaja
 Eeva Pulkkinen

Toimituksen sihteeri
 Soile Ahremaa-Luttinen

Toimituksen osoite
 Siltasaarekatu 4, Helsinki
 Postiosoite: PL 307, 00530 Helsinki
 Puhelin, vaihde 020 774 003
 Fax 020 774 3061
 Toimituksen s-postiosoitteet ovat muotoa:
 etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi

Ilmoitusmyynti
 Tietotalli Oy/Jyväskylän
 Tuomo Kuusiniemi
Puhelin 045 136 0005
Sähköposti:
 tuomo.kuusiniemi@tietotalli.fi

Tilaushinta
 12 kk 30 €

Painopaikka
 Sanomapaino, Sanomala Oy
 Helsinki 2016

ISSN 0355-8614

Seuraava numero ilmestyy 11.8.2017

Tähän numeroon tarkoitettujen materiaalin on oltava toimituksessa kirjallisena viimeistään **perjantaina 28.7.2017**.

2017		
Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
8	28.7.	11.8.
9	1.9.	15.9.
10	29.9.	13.10.
11	27.10.	10.11.
12	1.12.	15.12.

2018		
Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
1	29.12.2017	12.1.
2	26.1.	9.2.
3	2.3.	16.3.
4	to 29.3.	13.4.
5	27.4.	11.5.
6	1.6.	15.6.
7	29.6.	13.7.

Lehden ilmestymispäivä on **perjantai**.

Osastoilmoitusten osalta aineiston viimeinen toimituspäivä on **kaksi viikkoa** ennen lehden ilmestymistä (paitsi nro 4:n osalta se on to 29.3.).

Toimitusosoite:
 Rakentaja-lehti
 PL 307, 00531 Helsinki
 ilmoitukset@rakennusliitto.fi

Ilmoituksia ei oteta puhelimitse vastaan!

Juo ja pidä taukoja helteellä

Jos työpaikan lämpötila helteellä ylittää +28 astetta, on jo kevyissä ja keskiraskaissa pakkotahtisissa töissä vähennettävä työntekijöiden altistusaikaa lämmölle.

Työnantajan on teknisin toimenpitein huolehdittava siitä, että lämpötila työpaikalla pysyy alle +28 asteen, kun ulkoilman lämpötila on normaali eli alle hellelukeman +25 astetta. Rakennusalalla työskentelevistä kuitenkin vain pieni osa on ilmaston piirissä. Lähinnä vain autonosturinkuljettajilla ja uusimpien tai modernisoitujen torninosturien kuljettajilla on ilmastoitu työympäristö.

Jos tekniset toimenpiteet eivät riitä, ja muutoinkin, jos lämpötila nousee yli +28 asteen, työntekijöiden työaikaa on lyhennettävä. Työntekijöiden altistusajoiksi ovat vakiintuneet 50 minuuttia tunnissa, kun lämpötila on alle +33 astetta. Siten työntekijän on pidettävä tunnissa yksi kymmenen minuutin tauko. Kun lämpötila nousee yli +33 asteen, työntekijän on pidettävä yksi 15 minuutin tauko tunnissa. Jos

lämpötila nousee tästäkin tai jos työ on fyysisesti raskasta, on ryhdyttävä erityisiin suoja toimiin. Sellaisia ovat työntekijän lämpösairausriskin selvittäminen, erityisen suojavarustuksen käyttö ja tiheimmät tauot työssä.

Nestettä vähän kerrallaan

Jos työympäristön lämpötila nousee liian korkeaksi, ihmisen lämpötaapaino voi järkkäytyä sisäelinten lämpötilan nousun takia. Sydän lyö kuumassa nopeammin ja pintaverenkierto voimistuu. Kaikesta tästä seuraa se, että lihakset väsyvät. Lisäksi hikoilu vaikeuttaa elimistön neste- ja suolatasapainoa. Kuumaan tottunut työntekijä hikoilee 600–750 grammaa tunnissa. Jos hikoilua nestettä ei korvata juomalla, elimistö kuivuu.

Lämpöuupuminen syntyy fyysisen kuormituksen, kuumuuden ja puutteellisen nesteytyksen yhteisvaikutuksesta. Lämpöuupuminen

voi kehittyä hitaastikin useiden päivien aikana. Lisäksi kannattaa pitää mielessä se, että lämpöuupuminen voi lisätä tapaturmariskiäkin.

Helteellä työntekijän on juotava riittävästi, 1,5–2 desilitraa kerrallaan ja 3–4 kertaa tunnissa. Ensimmäinen nestetankkaus kannattaa tehdä jo töihin lähdettäessä. Suuri kerta-juominen voi aiheuttaa huonovointisuutta, hölskymistä mahassa, koska suolistosta imeytyy nestettä vain vajaa litra tunnissa.

Kylmä ja hiilihappoinen juoma on huono valinta nesteytykseen. Lyhyissä kuuma-altistumisissa pelkkä vesi riittää nesteytykseen. Kovissa ja pitkissä kuormituksissa pitkäketjuista sokeria sisältävät urheilujuomat ovat sopivia. Itse noin 3-prosenttiseksi sekoitettu marjamehu, jossa on 2 ruokalusikallista sokeria litraan nestettä, vastaa erikoisjuomia. Sitä makeammat juomat imeytyvät elimistöön hitaasti. ■

Lisää liksaa

Palkansaajakeskusjärjestöjen ekonomistien laatima Ansiokehitys Suomessa 2007–2016 -raportti osoittaa, että erityisesti rakennusalalla sopimuskorotuksilla on keskeinen merkitys alan ansiotasoon. Palkkaliukumia alalla ei ole enää käytännössä lainkaan.

Ansiot ovat nousseet rakennusalalla vuosina 2007–2016 21,3 prosenttia ansiotasoindeksillä mitattuna. Sopimuspalkkaindeksin muutos on +23,6%. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennusalalla ei ole palkkaliukumia. Muut tekijät, jotka vaikuttavat palkkoihin (liukumien ja rakennemuutokset) ovat tarkastelujaksolla miinusmerkkisiä, yhteensä -2,3 prosenttia.

Luku on poikkeuksellinen. Kaikilla muilla aloilla, joita tutkittiin, on liukumien ja rakennemuutoksen osuus plusmerkkinen. Esimerkiksi teollisuuden tuntipalkkaisilla työntekijöillä edellä mainitut tekijät nostivat palkkoja 3,5 prosenttia. Toisaalta teollisuustyöntekijöiden sopimuskorotukset jäivät rakennusalan jälkeen, niiden ollessa 17,4 prosenttia.

Miten sitten palkkakehitystä rakennusalalla voidaan parantaa, jos palkkaliukumia ei alalla ole juuri lainkaan? Yksinkertainen vastaus on sopimuskorotukset. Viime vuosina on vain ollut niin, että eri muotoiset kattavat kokonaisratkaisut ovat asettaneet länget myös rakennusalan sopimuskorotuksille.

Ensi syksynä työehtoneuvottelut avaa metsäteollisuus. Seuraavana on vuorossa teknologiateollisuus, jonka vastapelurina on ensimmäistä kertaa uusi suurliitto Teollisuuden Palkansaajat. Toivoa sopii, että muutama kertaan haudattu, vientiteollisuuden työehtoratkaisujen kustannusvaikutukseen perustuva Suomen malli pysyy haudassaan. Muutoin meillä on jälleen kerran tilanne, jossa muut määrittelevät myös rakennusalan palkankorotukset.

Matalien sopimuskorotusten maailmassa ainoaksi keinoksi palkkatason nostamiseksi jää urakatyön osuuden lisääminen. Rakennusalan töistä vain vajaa neljännes tehdään urakkapalkkauksella. Sie-

dettävät luvut urakkatyöosuudessa löytyvät lattianpäällystys- (49,4%) LVI- (46,4%), ja vedeneritysaloilta (33,2%).

Urakatyön osuuden ja alan ansiotason määrä kulkevat käsi kädessä. Uusimmasta palkkatilastosta voi huomata, mitä suurempi urakatyön osuus, sitä parempi keskiansio.

Kaikkia töitä ei voi tehdä urakalla. Tällaisia töitä on esimerkiksi rakennusaineteollisuudessa ja asfalttialalla. Kuitenkin erilaiset tulos- ja palkkiopalkkausjärjestelmät ovat lähes aina mahdollisia toteuttaa. Rakennusaineteollisuudessa tehdään palkkiopalkkaustyönä 73,5 prosenttia kaikesta työstä. Tämä näkyy alan palkkatasossa, sillä aineiteollisuuden keskipalkka on Rakennusliiton sopimusaloista neljänneksi suurin heti lattia-, LVI- ja vedeneristysalojen jälkeen.

Mahdollisimman suurten sopimuskorotusten lisäksi urakka-, tulos- ja palkkiopalkkaustöiden osuuden lisäämiseksi kannattaa ponnistella. Asiaan voidaan vaikuttaa testipöydissä, mutta myös yrityksissä. Tulevan työehtokierroksen valmistuissa kannattaa pohtia keinoja suorituspalkkaustöiden osuuden kasvattamiseksi. ■

Kimmo Palonen
neuvottelupäällikkö

Lehdestä reväistyä

teiskunta, jotka eivät kasva.
Historian valossa kasvun loppu johtaa nimittäin dramaattisiin seurauksiin.
"Historialliset esimerkit viittaavat siihen, että talouskasvun loppu on hyvin väkivaltaisen. Siis aito romahdus, myös tie-doissa ja taidoissa."
Se vaikuttaa yhteiskunnan jo-

Taloushistorian ja strategian professori **Juha-Antti Lamberg** varoittaa, että yhteiskuntatieteissä tunnetaan vain kasvun logiikka. Helsingin Sanomat, 9. heinäkuuta.

RAKENNUSMITTAUKSEN OPINNOT 6.11.17 – 25.5.18

Opinnot soveltuvat kaikille rakennusalan työkokemusta omaaville.

KOULUTUKSEN HINTA:
495 €

LISÄTIETOJA:
Jan Nordström 040 504 3061
tai jan.nordstrom@kio.fi

ILMOITTAUTUMISET 16.10. MENNESSÄ:
www.kio.fi/koulutustarjonta/rakennusmittaus

KILJAVAN OPISTO

Kotorannantie 49, 05250 Kiljava (Nurmijärvi)
p 09 276251 www.kio.fi, kurssit@kio.fi

Mikä on vuokratyömarkkinoiden tulevaisuus?

Rakennusalan työehtosopimukset rajoittavat vuokratyövoiman käyttöä. Eri sopimuksissa on pieniä eroja, mutta kaikissa sopimuksissa käyttö on rajattu työhuippujen tasaamiseen. Tänä päivänä, kun halutaan rakentajia työmaalle, palkan maksaa usein vuokrafirma. Työhakupalvelut pullistelevat avoimia työpaikkoja henkilöstöpalvelua tarjoavissa yrityksissä. Käyttäjäyritys, pääurakoitsijat ja aliurakoitsijat on vähentänyt omaa henkilöstöään. Onkin harvinaista löytää työmaa, missä valtaosa työntekijöistä työskentelee talon kirjoilla. Työn teettämismuodoista vuokratyö on yleistynyt räjähdysmäisesti 2000-luvulla. Henkilöstöpalveluyritysten liiton mukaan vuokratyö yrityksiä arvioidaan Suomessa olevan yli 1 000, joista vakiintuneita yrityksiä 500–600.

Vuokratyöntekijöiden tulo rakennusalalle pakottaa uudistumaan rakennusalojen työehtosopimuksia. Toimitsijan ja luottamushenkilöiden työ on käynyt monimutkaisemmaksi, kun selvitetään henkilöstövuokrausyrityksessä työskentelevän työntekijän työehtoja. Rakennusalalla kun jo ennestään urakat on ketjutettu kymmenille, tai jopa sadoille aliurakoitsijoille. Paljonko aliurakoitsijayrityksissä työskentelee vuokratyöntekijöitä, vaihtelee suuresti.

Oma lukunsa on rakennustuoteteollisuus, missä ei urakoita ketjuteta, vaan vuokratyöntekijöiden määrä saattaa kasvaa järjettömiin lukemiin. Jos elementtitehtaalla on omaa henkilöstöä 30 työntekijää ja vuokratyöntekijöitä 80, kenenkään on turha väittää, että kyse on tuotannon tai puuttuvan työvoiman tasaamisesta. Yrittäjä väittää, että koko ajan haetaan uusia työntekijöitä. Todellisuudessa hakijoille sanotaan: töitä on, mutta tee hakemus henkilöstövuokrausyrityksen kautta. Ammattilaisia on varmasti vaikea löytää, jos ammattilaiselle ei tarjota kunnollisia työehtoja.

Kun nykyhallitus ja Suomen Yrittäjät pyrkivät eroon yleissitovuudesta ja haluavat saada koko ayliikkeen heikkenemään, meidän edunvalvontakoneistomme on oltava tikissä. Rakennusliiton edunvalvoja koulutetaan jatkuvasti lisää ja kurssit pullistelevat uusia kasvoja. Työpaikkojen edunvalvojilla on iso rooli jäsenhankinnassa ja sitä kautta yleissitovuuden säilyttämisessä.

Vuokramiesten rantautuessa työpaikoille tulee yritysten selvittää luottamusmiehelle vuokratyöntekijöiden työskentelyyn liittyvät kysymykset. Sanomattakin on selvää, että vuokramiehiä koskee samat oikeudet ja samat yleissitovat työehtosopimukset. Jäsenyyttä tulisi tarjota aina, kun työmaalle tulee uutta väkeä. Vuokramiehistä iso osa on nuoria tai ulkomaalaisia, eivätkä he ymmärrä vähimmäistyöehtojaan ja tarvitsevat tukea. Työyhteisö ei hyödy, jos sinne muodostuu kahden kerroksen väkeä.

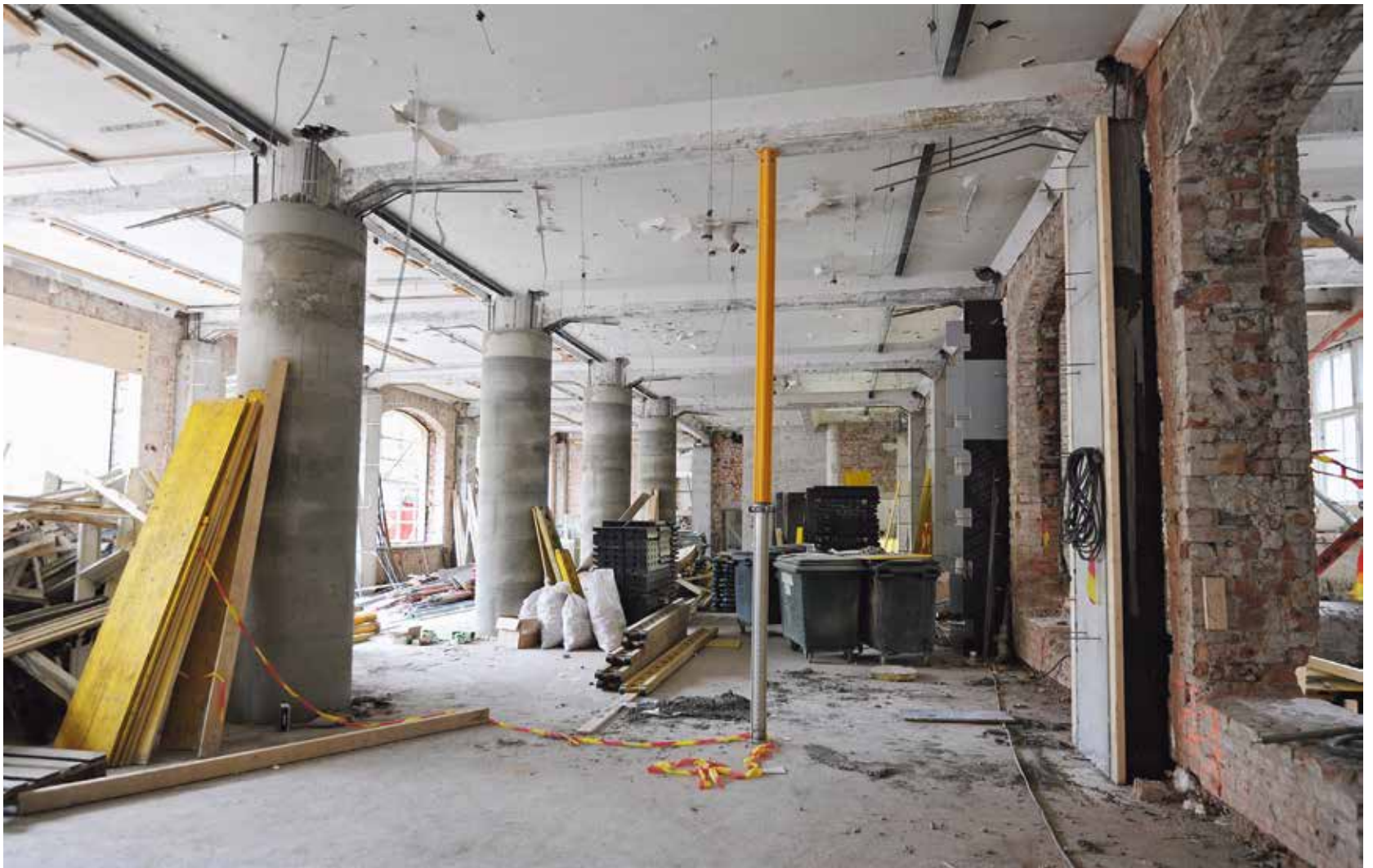
Luottamusmiehellä on oikeus selvittää vuokramiehen palkkaan ja työsuhteeseen liittyviä erimielisyyksiä. Tähän tarvitaan vuokramiehen valtuutus, jolloin myös vuokratyöyrityksen on annettava tarpeelliset tiedot käyttäjäyrityksen luottamusmiehelle.

Tilapäiseksi työmuodoksi aikanaan ennustettu henkilöstövuokraus pitää sisällään hyviäkin puolia. Monet opiskelijat ja vastavalmistuneet on löytänyt sitä kautta itselleen pysyvän työpaikan. Väylä auttaa myös pääsemään sisään työmarkkinoille, jos työkokemusta ei löydy. Pitkään vuokratyöntekijänä työskentelevälle taas voi tulla hankaluuksia esimerkiksi luottokorttia tai asuntolainaa hakiessa. Epävarmuus työn jatkuvuudesta ja suunnitelmallisuuden puute rasaa pätkätyöläistä.

Työsuhteiden pirstouduttua yhä pienempiin pätkiin tulisi siltä osin saada pelisäännöt selkeämmiksi. Määrän voisi esimerkiksi sitoa 10 prosentin vuokramiesosuuteen käyttäjäyrityksen työntekijöistä. Toimisiko työsuhteen pituus, kuinka kauan vuokramies saisi työskennellä samalle käyttäjäyritykselle, jonka jälkeen hänelle tulisi tarjota vakituista työsuhdetta? Tulisiko vuokramiehen maksaa käyttäjäyritykselle enemmän kuin vakituinen työvoima? Vai ovatko vakituiset ja elinikäiset työpaikat häviämässä? ■

Lauri Haikola
työehtotoimitsija

Tilanteet muuttuvat työmaalla koko ajan, sillä siellä puretaan, remontoidaan ja rakennetaan uutta samaan aikaan.

Sukkasillaan ei ole tälle työmaalle asiaa

Tampereen vanha sukkakutomo muuntuu palvelu-, omistus- ja vuokra-asunnoiksi sekä liiketiloiksi.

Johanna Hellsten

Alun perin Tampereen Kutomateollisuus Oy:n kutomoksi rakentama kiinteistö Tampereen Pyynikissä muuttuu omistusta ja vuokra-asunnoiksi, liiketiloiksi ja palveluasunnoiksi vuoteen 2019 mennessä. Lujatalo saneeraa vanhaa kiinteistöä ja rakentaa samalle pihalle sekä vanhan tehtaan katolle uusia asuntoja. Projektin nimi on Sukkasillaan.

– Tehdasrakennuksen ensimmäinen osa on rakennettu vuonna 1905. Bruttoalaa rakennuksella on 20 202 m². Tätä kokonaisuutta on sitten laajennettu moneen kertaan. Tampereen kaupunki osti rakennuksen vuonna 1965. Tässä toimi kaupungin sosiaalitoimi vuoteen 2013 asti, Lujatalon Pirkankaan alueen pääluottamusmies **Marko Metsäpelto** kertoo. Mittamies Metsäpelto pääsi itse työmaalle mittamaan jo vuoden 2014 puolella.

– Tähän mennessä olen ehtinyt viemään 3 joulukuusta pois saman työmaan aikana, Metsäpelto kertoo. Muutama kuusi on vielä vietä-

väkin, sillä kokonaisuuden arvelaan valmistuvan vuoden 2019 puolella. Alkuperäinen aikataulu on elänyt, sillä purkutyö osoittautui suunniteltua laajemmaksi. Vanhat kutomakoneet olivat muun muassa saastuttaneet valuneella öljyllään lattioita ja holveja, joita ei alun perin ollut tarkoitus purkaa. Laajan saastumisen takia purku-urakka laajeni. Tämä siirsi alkuperäistä aikataulua eteenpäin lähes vuodella.

Paljon hommaa on tuottanut rakennuksen painuminen. Yksi osa tehdasalueen rakennuksista piti purkaa kokonaan. Tämä vaikutti muuhun rakennukseen siten, että se alkoi vajota. Painuma oli noin kaksi senttiä. Tähän osattiin onneksi varautu. Rakennuksen alla kaivettiin 1,5 metriä maata pois, vahvistettiin perustuksia ja tehtiin paalutuksia.

Mittava työmaa

Sukkatehtaan työmaan kokonaisvahvuus vaihtelee 60 työntekijän molemmin puolin. Omia miehiä Lujatalolla on noin 10, joista peräti 3

on mittamiehiä. Muu väki työmaalla on aliurakoitsijan palveluksessa ja erityisesti pihalle rakennettavassa uudiskohteessa urakoi paljon vuokratyövoimaa.

– Työmaalle on tähän mennessä perehdytetty 778 henkilöä, Metsäpelto kertoo.

Työmaan kotimaisuusaste työntekijöiden osalta on 81 prosenttia. 607 suomalaisen lisäksi työmaalla työskentelee ja on työskennellyt virolaisia (joita yli 100), venäläisiä, latvialaisia, ukrainalaisia ja löytyypä joukosta albanialainen, britti ja irakilainenkin.

Aliurakoitsijoille on erityisesti purkuvaiheessa ollut todella tarvetta; ajalleen tyypillisen rakennuksen lähes jokaisesta lattiasta on löytynyt kartoituksessa asbestia.

– Kartoitus tehtiin todella hyvin tässä kohteessa eli yllätyksenä asbesti ei tullut. Delete Oy on hoitanut kaikki asbestipurkutyöt, Metsäpelto kertoo.

Myöskään holvitöihin ei olisi mitenkään riittänyt Lujatalon oma väki. Niissä apuna on toiminut pohjanmaalainen Sisu-Rakennus Oy.

Työsuojeluvaltuutetun pitää uskaltaa sanoa

Työmaan työsuojeluvaltuutettuna aloitti toukokuun alussa **Milli Lem-**

TR-mittauksessa on siirrytty sähköiseen maailmaan jo monilla työmailla.

metty.

– Tulin virallisesti Lujan kirjoille viime marraskuussa. Olen kuitenkin ollut Lujatalon työmailla vuokrafirman kautta jo vuodesta 2014 eli talo oli tuttu, Lemmetty kertoo.

Lemmetty päätyi rakennusalan hommiin ”suhteilla”, kuten hän itse asian ilmaisee,

– Mieheni oli töissä Valkeakos-

Työsuojeluvaltuutettu Milli Lemmetty kirjaa tiukkana TR-havaintoja. Vierellä ihmettelee putkimies Tuomo Kokko.

ken Betonilla ja kun he hakivat uusia betonielementtityöntekijöitä, pääsin sinne. Se oli kiinnostavaa. Sain opetella uusia taitoja ja tein pari vuotta betonimuotteja.

Nykyisin Lemmetty tekee pääosin rakennussiivousta, mutta sen lisäksi erilaisia hiomatöitä, paklaamista ja maalausta. Työsuojeluvaltuutetuksi hänet saatiin houkutelua siksi, että sekin tuo omanlaistaan vaihtelua työhön.

– Tykkään siitä, että työ on monipuolista ja saa hoitaa vähän erilaisiakin asioita. Pidän rakennusalan meiningistä.

Tärkeää työsuojeluvaltuutetun hommassa on uskaltaa avata suunsa ja huomauttaa, kun turvallisuudessa on jotain pielessä.

– Uskallan sanoa. Vaikka joskus onkin parempi edetä aliurakoitsijoiden osalta mestarin kautta.

TR-mittaus sujuu tabletilla

Tuore tsv kehuu, että työmaalla ei ole ollut mitään isompia tapaturmia. Työmaa ei ole missään nimessä riskiton; se on valtavan kokoinen, samaan aikaan puretaan, remontoidaan ja rakennetaan uutta. Tilanteet vaihtuvat päivittäin.

– Turvallisuushavaintoja on 300–500 ja TR-mittauksen keskiarvo on noin 91 prosenttia. Eniten huomauttamista tulee, kuten tyyppillistä, työmaan järjestyksestä ja siisteydestä.

Saan siis huomauttaa itselleni, sillä olen myös rakennussiivouksen nokkamies, Lemmetty naurahtaa.

Kuten useimpien isojen yritysten työmailla, myös Lujatalolla mittaus tehdään jo tabletilla. Ohjelmistona on Weego Softwaren Kymppi-Pro, jota Lujatalon entinen työturvallisuuspäällikkö on ollut mukana kehittämässä. Isokin työmaa hoituu sähköisesti muutamassa tunnissa.

– Tätä on helppo käyttää. Kirjataan peukku ylös tai alas, otetaan kuva, jos jossain on huomauttamis-

ta, kirjataan, mistä on kyse ja lähetetään ilmoitus sille henkilölle, jota asia koskee, Lemmetty kertoo.

Lemmetyn mukaan huomautuksia kirjataan jonkin verran suojava-lineiden käytöstä ja putoamissuojauksesta.

– Olisi todella tärkeää, että kun tehdään muutoksia ja putoamissuojauksia puretaan, ne myös tehtäisiin kunnolla uudestaan. Toinen muistamisen arvoinen asia olisi siinä, kun kurottajalla nostetaan tavaraa keroksiin, muistettaisiin laittaa paikal-

leen lippusiimat, eikä kukaan tulisi sinne eteen hortoilemaan.

Yhden riskin tuo myös työmaan kansainvälisyys. Torninosturin kuljettaja ei esimerkiksi puhu suomea.

– Muuna aikana meillä on alammies, joka puhuu suomea ja venäjää, mutta nyt kun hän on lomalla, on välillä vähän vaikeaa. Totta kai kuljettaja ymmärtää suomeksi perusasiat, kuten ”ylös ja alas”, mutta monimutkaisempien asioiden selittäminen on hankalampaa, Lemmetty toteaa. ■

Koripallokentältä työmaalle

TYÖMAAN varatyösuojeluvaltuutettu **Tymur Babkin** muutti kotimaastaan Ukrainasta Suomeen 6 vuotta sitten pelaamaan koripalloa Torpan Poikiin eli ToPoon. Babkin ihastui Suomeen ja halusi jäädä maahan senkin jälkeen, kun ura ammattilaiskoripalloilijana jäi taakse.

– Minun piti miettiä hyvin tarkkaan, mitä haluaisin tehdä, sillä meitä EU-alueen ulkopuolelta maahan tulevia koskevat hyvin monimutkaiset säännöt, Babkin kertoo.

Babkinilla on lakkarissaan psykologian maisterin paperit Ukrainasta.

– Koska en osaa riittävän hyvin suomea, en tietenkään voinut alkaa tehdä sen alan töitä täällä.

Rakennusala ei kuitenkaan ollut niin kaukana miehen elämästä, kuin olisi voinut kuvitella. Babkinin isä oli talviolympialaiskaupunki Shotšin kaupungininsinööri ja äiti opetti rakennusinsinöörejä.

– Tuntui siltä, että rakennusalalle oli helppo tulla. Opin työn nopeasti ja pidän hankalista tilanteista, joissa pitää osata käyttää myös aivojaan, Babkin kertoo.

Ukrainan työturvallisuus järkytti

– Tällä työmaalla turvallisuus on aika hyvällä tasolla. Kaikki tietävät, aliurakoitsijoita myöten, että Lujatalo on tiukka turvallisuusasioissa. Aliura-

koitsijoita on paljon, mutta he noudattavat hyvin Lujatalon sääntöjä, Babkin arvelee.

Babkinin mukaan ihmiset kyllä ymmärtävät, että on tärkeää pitää itsensä hengissä töissä. Sama ei pidä paikkaansa kaikkialla maailmassa, minkä mies huomasi käydessään lomalla Ukrainassa.

– Kiovassa rakennetaan tällä hetkellä hirveää vauhtia, koska kaupungissa on jo 5 miljoonaa asukasta. Seurailin aivan uudella kiinnostuksella paikallisia rakennustyömaita ja niiden työturvallisuustilanne oli ihan kauhea verrattuna Suomeen! Olen hyvin ylpeä siitä, miten hyvin asiat meillä täällä Suomessa on hoidettu.

Babkin kertoo, että hänelle on erityisen tärkeää se, että työnantaja ottaa oikeasti vastuun työntekijöidensä turvallisuudesta.

– Ja Lujatalon väelle voi hyvin mennä heti sanomaan, jos jotain on pielessä.

Oikeastaan suomalainen

Mies on asunut jo 6 vuotta Suomessa ja pikkulinnut lauloivat, että Babkinilla on myös suomalainen vaimo. Kuinka suomalaiseksi hän itsensä tuntee?

– Voin sanoa, että aika suomalaiseksi. Kun tulin, tuntuivat kulttuurierot suurilta. On kuitenkin tärkeää opetella kulttuurin yhteiset säännöt, eikä kuvitella, että muut noudattaisivat maahan muutaneen sääntöjä, Babkin tokaisee.

Varatyösuojeluvaltuutettu Tymur Babkin kiittelee Lujatalon työturvallisuuskulttuuria tiukaksi.

Babkin on asunut pari vuotta Valko-Venäjällä koripallouransa aikana. Hänen mielestään suomalainen kulttuuri eroaa slaavilaisesta paljon.

– Ihmisten väliset suhteet sekä vapaalla etä työelämässä, bisnes-tavat, ajatukset rahasta ja tienaamisesta eroavat täysin. Ihmisten psykologia on erilainen. Pidän siitä kovasti. Ja vaikka en kokonaan muuttuisi samanlaiseksi sisäisesti, löydän yhdistelmän näiden kahden kulttuurin väliltä, Babkin sanoo. ■

CPRS-oireyhtymästä huolimatta voi palata työelämään, sydämen pitkäaikaisesta ylikuormituksesta voi selvitä, mutta Kelan yleisöpalvelu pistää raavaankin miehen polvilleen.

Jukka Nissinen

– Kelan suositus mennä sosiaalihuoltoon oli elämäni nöyryyttävään tilaan, Ilkka Kolehmainen sanoo.

56-vuotiaalle rakentajalle tarjottiin nuorisokarensssia

Rakennusmies Ilkka Kolehmaisella loppuivat viime marraskuussa työt harmittavasti muutamaa päivää ennen työttömyyskassan päivärahoille pääsyn vaatimaa puolen vuoden työrupeamaa. Kolehmaista se ei harmittanut, sillä vuonna 2007 alkanut sairasloma oli vihdoin päättynyt kesäkuun alussa.

– Se oli elämäni kohokohta, kun kaiken maailman leikkausten jälkeen pääsin takaisin työelämään, Kolehmainen kertoo.

Kolehmaisena diagnoosi oli CPRS-oireyhtymä, suomeksi monimuotoinen alueellinen kipu-oireyhtymä. Siihen oli lopulta löytynyt sopiva hoito: kipustimulaattori, jolla pystyi antamaan sähkösaväyksiä selkärankaan.

Taloudellinen tilanne oli tietenkin tiukka. Vaimokin oli ollut työttömänä jo pitemmän aikaa. Kolehmainen oli käynyt Kelan toimistossa jo kolmeen otteeseen, mutta turhaan.

– Kukaan ei informoinut minua siellä tarkemmin, mitä minun pitää tehdä. Emäntä sanoi, että tehdään netissä hakemus, hän opastaa sen kanssa. Menimme rinta rottin-

gilla Kelan nettisivuille, mutta sieltä ei löytynyt sellaista nettikaavaketta, minkä olisi voinut täyttää.

Tässä vaiheessa otettiin välipuhelu Kelan palvelunumeroon. Automaatti otti vastaan soittopyynnön ja kohti pirahdi puhelin Säynätsalossa.

– Virkailija opasti minua täyttämässä ja päästiin siinä melkein loppuun asti. Silloin punainen lodju rupesi nettisivulla herjaamaan. Virkailija sanoi ystävällisesti, että nyt joudutaan ikävä kyllä palaamaan alkuun.

Virkailija löysi punaisen herjauslootan syyn: ammattitutkinto-kohta oli jäänyt täyttämättä.

– Minä täräytin, että eihän minulla ole mitään tutkintoa. 16-vuotiaana läksin hanslankariksi ja sen jälkeen olen vain jotain kursseja käynyt.

Virkailija kertoi, että tällaisessa tapauksessa Kelan päätöksessä on 5 kuukauden odotusaika. Tällainen karenssiaika löytyy, mutta se on tarkoitettu alle 25-vuotiaille. Kolehmainen oli ehtinyt jo viettää 56-vuotis-synttäreitään. Virkailija neuvoi, että nyt kannattaisi käydä mahdollisimman nopeasti Kelan paikalliskontto-

riissa näyttämässä viimeisiä työtodistuksiaan.

Käynti sossussa

Seuraava kylmä marraskuinen yö meni Kolehmaisella kävellessä ja pohtiessa taloudellista tilannetta. Joutuisiko hän olemaan 5 kuukautta ilman työmarkkinatukea, vaimonkin tienestit olivat olemattomat? Lyhenä siinä sitten asuntolainaa.

Aamulla lähti Kelan konttorille Jyväskylän keskustaan, vuoronumero kouraan ja lopulta virkailijan puheille.

– Sanon suoraan, että tapasin elämänsä ja työhönsä kyllästyneen virkailijan. Siinä ei paljon tervehdity ja minulla oli takana nukkumaton yö, Kolehmainen hahmottelee lähtötilanteen.

– Yrmeä virkailija katseli lappujani ja totesi, ettei minulla ammattitutkintoa ja 26 viikon työssäoloehto ei täyty. 5 kuukautta karenssia.

Siinä vaiheessa Kolehmaisella rupesi lyömään oikeasti tyhjää. Virkailija opasti vielä lopuksi käymään sosiaalitoimistossa. Kolehmainen tuntee Jyväskylän keskustan kuin omat taskunsa, mutta nyt ei tahtonut Väinönkatu löytyä millään, pääkopassa rattaat eivät loksahdelleet kohdalleen. Lopulta sosiaalivirasto löytyi ja sieltä sosiaalityöntekijä.

– Esitin asiani. Virkailija katsoi minua silmiin ja kysyi moneen kertaan, että mitä minä tarkoitan.

– Sinä et näytä 25-vuotiaalta. Puhutko nyt totta, sosiaalityöntekijä kysyi.

Kolehmainen ajatteli, että sosiaalityöntekijä taitaa miettiä onko äijä

ottanut aamupillerinsä väärään aikaan. Lopulta sosiaalityöntekijä ymmärsi, että Kolehmaisena Ilkka on nyt ihan totisena asian kanssa liikkeellä eikä vain jonninjoutavia höpöttelemässä.

– Sosiaalityöntekijä antoi hirveän nipun papereita täytettäväksi.

Toimeentulotukea saisi sen jälkeen, kun Kelan päätös olisi tullut. Ei muuta kuin Säynätsaloon papereita täyttelemään ja kuitteja selvittelemään. Perjantaina 25. marraskuuta Kelalta vielä soitettiin varmistuspuhelu.

– Siinä lyötiin lisää nauvoja arkuun. Puhelinpalveluvirkailija vahvisti, että minulle tulee 5 kuukautta odotusaikaa.

Viikko nukkumatta

Kolehmaisena unenlahjat eivät tästä korjaantuneet, viikko sujahti ilman yöunia.

– Ajattelin, että menen vanhempaa veljeäni auttelemaan lumenluonnissa. Jos se vaikka vähän parantaisi olotilaani. Parin kilometrin ajomatkan jälkeen sydän rupesi pampattamaan aika lailla.

Kolehmainen ajatteli, että nyt asiat eivät taida olla aivan kohdillaan.

– Muutaman minuutin istuin autossa ja odotin, että syke vähän rauhoittuisi. Mutta eihän se muuta kuin rupesi paukuttamaan vielä kauheampaa kyytiä.

Suomalainen mies ei tietenkään soittale ambulanssia, vaan ajaa ensin auton kotiinsa ja kävelee terveyskeskukseen.

– Ne 400 metriä tuntuivat 400 kilometriltä.

Kysymys on ollut laninää etuusasian selvittämisestä sekä asiakkaan neuvonnasta.

Etuasias, työmarkkinatuki on ratkaistu 29.11.2016. Päätös on myönteinen eikä odotusaikaa ole tullut asetettavaksi.

Asiakkaalla on oikeus saada neuvoja ja Kelan toimihenkilöllä on neuvontavelvollisuus. Asiakas on halunnut saada tietoa asian käsitteystä. Etuusasian ratkaisemiseksi Kelan on selvitettävä asia ja hankittava tarpeelliset tiedot.

Kyselyssä asiakastilanteesta on tästä ollut kyse, neuvonnasta sekä asian selvittämisestä.

Mielestäni Kelan toimihenkilö ei ole ylittänyt toimivaltuuksia, vaan on toiminut hyvän hallintotavan mukaisesti.

Ystävällisin terveisin

Kolehmaisesta päästyä terveyskeskukseen siellä oli täysi kaaos päällä, sillä sinne oli vähän aikaisemmin tullut sydänpotilas, jota elvytettiin parhaillaan. Petipaikka löytyi ja pihat lyötiin kehoon kiinni.

– Hoitaja totesi, että nyt taitaa olla pahasti, sillä pumppu hakkaa 198 lyöntiä minuutissa.

Hoitohenkilökunta kyseli mitä Kolehmaiselle oli tapahtunut. Autoilusta ja kävelystä tuli sellaista palautetta, että se ei ollut järkimiehen puuhaa. Järki alkoi jo muutenkin himmenemään, puheen tuottaminen kävi hankalammaksi. Ambulanssilla keskussairaalaan, jossa 2 tunnin 40 minuutin jälkeen syke tiputettiin väkisin 120 lyöntiin.

– Sitten rupesin olemaan taas tässä maailmassa. Kyseltiin taas mitä olin tehnyt ja kerroin, että olin viimeksi nukkunut 23.–24. marraskuun välisenä yönä. Miellyttävä naislääkäri sanoi, että älä anna enää ikinä tämän mennä näin pitkälle.

Liian pitkään kestänyt kova paukutus ei tee sydänlihakselle hyvää. Vaikka kohtauksesta selviäisikin, se voi heikentää sydämen toimintaa jatkossa.

Ei huomautusta Kelan toiminnasta

Sairaalasta kotiin päästyään Kolehmaisesta Ilkka halusi oikeutta itselleen. Marraskuun lopulla hän kertoi tapauksestaan sähköpostitse. **Lauri Ihalaiselle, Li Anderssonille ja Susanna Huoviselle.** Ihalaiselta Kolehmainen olisi halunnut kuulla, oliko Kelan päätös oikea, kyseinen alle 25-vuotiaita koskeva säädös tuli voimaan Ihalaisen ministerikaudella.

Ainoa vastaus tuli Huoviselta ja hän auttoi Kolehmaista asian eteenpäin viemisessä. Lopulta Kolehmaisesta otettiin yhteyttä Kelan virkailijoiden koulutuksesta vastaava henkilö.

– Juttelimme melkein puolitoista tuntia puhelimitse. Hän ei meinannut uskoa tätä ja pyysi saada lupaa kuunnella nauhoitetut puhelut.

Kouluttaja soitti seuraavana päivänä uudelleen ja pyysi anteeksi virkailijoiden toimintaa. Kolehmaiselle ei voinut kuulua 5 kuukauden karenssia.

– Sanoin hänelle, että en elämänsäni ole kokenut näin kovaa nöyryytystä. Kouluttaja kysyi lupaa, saako hän käyttää tätä puhelua koulutuksessaan esimerkiksi siitä miten ei pidä toimia. Annoin mielelläni siihen luvan.

Kolehmainen valitti Kelassa saamastaan kohtelustaan eduskunnan oikeusasiamiehelle, joka otti valituksen hoitaakseen. Päätös oli kuitenkin Kelalle vapauttava, ei lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

– Minä olin vain yksinkertainen pelinappula, jota siirrettiin paikasta toiseen. Kukaan ei minua neuvonut, käskettiin vain odottamaan päätöstä. Sehän on kuin löysässä hirressä roikkumista, Kolehmainen summaa.

Nämä tapahtumat eivät ole kuitenkaan vieneet Kolehmaista lopun ajan tunnelmiin. Pankissa ymmärrettiin asuntovelallisten vaikea tilanne ja maksuissa joustettiin väliaikaisesti. Kolehmainen on saanut kerättyä työssäoloehdosta puuttuvat päivät täyteen.

– Kyllä tuon CPRS:kin kanssa oppii elämään, vaikka se onkin kivuliasta, Kolehmainen nauraa. ■

Kolme tapaa päivittää yhteystiedot:

- pääset kätevästi päivittämään tietojasi mihin vuorokauden aikaan tahansa liiton kotisivuilla olevan **eAsiainnin** kautta
- ilmoittamalla uusista yhteystiedoista s-postitse osoitteeseen **asiakirjat@rakennusliitto.fi**
- soittamalla jäsenrekisterin palvelunumeroon p. **020 690 231** ma–pe klo 9–15

Yhteystiedot kannattaa pitää ajan tasalla, jotta saat heti tiedon tärkeistä ajankohtaisista asioista ja parhaan mahdollisen hyödyn Rakennusliiton jäsenyydestä.

 Rakennusliitto

Rakentajanaiset Helsingissä 7.-8.10.2017

KUTSU:
aktiivitehtävässä toimiva
naisjäsenemme.

**Ilmoittaudu Rakentajanaisten
viikonlopputapaamiseen.**

**Lauantaina ohjelmassa SAK:n
Tulevaisuus tänään -tapahtuma
sekä yhteistä illanviettoa.
Sunnuntaina omaa asiaa.**

**Tapaamiseen on rajallisesti
paikkoja (30 hlöä).**

**Ilmoittautumiset ja
tiedustelut 8.9. mennessä:
koulutus@rakennusliitto.fi**

Kivi paikoilleen ja käsimerkki ajoneuvonosturin kuskille.

Lehdolla tehdään monitoimiurakkaa

Lehto Group on viime vuosina noussut merkittäväksi urakoitsijaksi Etelä-Suomessa. Se tietää urakkaporoille töitä.

Jukka Nissinen

Lehto Groupin tytäryhtiö Rakennuskartiolla työskentelevän **Jarmo Mäkisen** urakkaporukka pystyttää parhaillaan Lehto Groupin 7-kerroksista kerrostaloa Klaukkalan keskustassa.

– Minulle tulee 2 vuotta täyteen Rakennuskartiolla ensi syksynä. Harvinaista kyllä, olemme päässeet koko ajan tekemään töitä urakalla, Mäkinen kertoo.

Vauhdilla Etelä-Suomeen urakoimaan saapuneella Lehto Groupilla on Uudellamaalla palkkalistoillaan toinenkin urakkaporukka. Kolmas työkuunta on yrityksellä parhaillaan hakusessa.

Mäkisen urakkaporukka aloitti työt Klaukkalan työmaalla toukokuun alussa, Viljandista kotoisin oleva kirvesmies **Aivar Lepp** oli työmaan ensimmäinen työmies. Muu porukka teki alkuun muotteja varikolla.

Töitä riittää mahdollisesti pitkempäänkin, sillä samalle tontille on nousemassa 3 muutakin kerrostaloa. Mäkinen tekee mielellään urak-

katarjoukset kahdesta kerrostalosta.

– Toinen runkoporukka tulee tekemään tuohon väliin yhden pystytyksen, Mäkinen näyttää tontilla.

Lehdolla on riittänyt urakkakohteita niin hyvin, että välillä työkuunta on joutunut tasapainoilemaan kahden työkeikan kanssa yhtä aikaa. Jatkokin näyttää hyvältä, sopivan työmatkan päästä on luvassa mestoja lähivuosisiksi.

Monitoimiurakan laskenta onnistuu

Mäkisen työkuunta tekee kokonaisurakkaa. Rakennusliiton vaaleansinisen urakkahinnoitteluvihkon takat ja työvaiheiden tavoiteajat ovat seurannassa.

– Emme laske silppua, vaan kokonaishinnan urakalle.

Monitoimiurakan laskenta ei ole ihan ensikertalaisen helppoa. Pitkä työkokemus auttaa hahmottamaan kokonaisuuden. Mäkinen on tehnyt urakanlaskentaa 1980-luvulta lähtien. Parhaimmillaan isojen teolli-

suuskohteiden urakkaporoikkaan kuului 8 timpuria ja 4 apumiestä.

– Monesti joutuu miettimään, mitä pystyy tekemään ja millainen porukka on. Tällä porukalla on mennyt tosi hyvin, Mäkinen kehaisee.

Lehto Group on hakenut hieman toisenlaista elementtirakentamisen mallia. Kylpyhuone- ja keittiömoduulit tehdään valmiiksi tehtaalla.

– Holvit tehdään pöytämuotilla asunto kerrallaan. Pöytämuotti nostetaan kokonaisuena seuraavaan kerrokseen. Kaikkiin holveihin tulee vesikiertoinen lattialämmitys, Mäkinen sanoo.

Holvin rauditus ei kuulu runkoporukalle. Myöskään valut eivät kuulu runkourakkaan, valut ovat Betonipumppaus Laatikaisen heiniä.

– Kun talo on ylhäällä, nostetaan keittiöt ja kylppärit linja kerrallaan paikalleen. Sen jälkeen asennamme loput ulkoseinäkivet.

Urakkaporukka säästyy elpohormien asentamiselta.

– Meillä ei ole saumavaluja ja eikä myöskään onteloasentamista.

”Alkuun vähän jännitti”

Keravalainen kirvesmies **Niko Nurmi** pääsi melkein suoraan koulun penkiltä urakkaporoikkaan.

– Aloitin Lehdolla kuukautta Jar-

Urakkaporukan nokka Jarmo Mäkinen laskee mieluummin monitoimiurakkaa silpun sijaan.

moa myöhemmin. Valmistuin ammattikoulusta vuoden 2016 tammi-kuussa, aikaisemmin ravintolakikiksi kouluttautunut Nurmi kertoo.

Nurmen opintie on aika perinteinen. Kun peruskoulun jälkeen ei tiedä mitä isona tekisi, valitsee ensimmäisen eteen tulevan vaihtoehdon.

– Sitten parikymppisenä tietää jo, mitä haluaa tehdä isona.

Nurmen makaroni-jauhelihaeväät ovat koko urakkaporoikalle jo tuttu käsite.

Kirvesmies Niko Nurmi vaihtoi keittiön rakennustyömaahan.

Opiskelija Tomi Arola on jo toista kertaa kesätyöntekijänä urakkaporukassa.

– Se on helpoin työmaaruoka, voi tehdä 3 päivän satsin kerralla. Sillä pärjää pitkälle, Nurmi selvittää muun porukan naureskellessa kokkailuinnolle.

Nurmi päätyi urakkamieheksi kyselyään töitä ammattikoulun syysloman ajalle vuonna 2015.

– Työpäällikkö tarjosi saman tien, että haluatko tulla töihin. Runkoporukassa olisi vapaa paikka.

Nurmi oli ollut YIT:llä vähän aikaa alamiehenä runkoporukassa, joten aivan kylmiltään ei tarvinnut lähteä urakkaa painamaan.

– Totta kai se alkuun vähän jännitti, mutta siitä kun nappaa kiinni ja pääsee rytmiin kiinni. Sitten se on ihan tavallista arkea.

Kirvesmies **Arttu Joenperä** tuli urakkaporukkaan armeijan jälkeen. Tosin Rakennuskartio oli firmansa tuttu jo ennen kasarmille lähtöä.

– Työpäällikkö oli luvannut, että hommia olisi intinkin jälkeen. Tou-

kokoussa 2016 tulin suoraan Jarmon porukkaan ja oli siinä vähän totuttelemissa, etenkin kun oli ollut poissa työmailta, Joenperä sanoo.

Töistä kotiin ennen ruuhkia

Uudellamaalla ja etenkin pääkaupunkiseudulla työmatkaliikenne on pahimmillaan melkoisen nihkeää.

– Leppävaara oli kaikkein pahin paikka. Kehäykkösellä oli silloin 2 siltatyömaata. Jos 10 minuuttia myöhästyi työmaalta lähdessä, sai seisoa puoli tuntia Kehäykkösen ruuhkassa, jotta pääsi Lahden tielle, Keravalta töissä käyvä Joenperä muistelee.

– Emme pidä iltapäiväkahveja ja lähemme kolmelta kotiin näiden ruuhkien takia, Mäkinen kertoo urakkaporukan paremmin työmatkaan sopivista työaikajärjestelyistä.

Kesälomalle työporukasta lähdetään vuorotellen. Yksi porukan kirvesmiehistä, **Jussi Laamanen**, oli jutuntekohetkellä lomanvietossa.

– Olemme jaksottaneet lomat, jotta saamme tämän työmaan pyörimään.

Tulevalta tes-kierrokselta Mäkinen urakkaporukka toivoo kunnollisia palkankorotuksia, sillä se vaikuttaa myös urakoiden hinnoitteluun. Tämän työhuonekunnan ulosmaksu on tällä hetkellä 20 euron paremmalla puolella.

– Tämä on parempi tapa tehdä töitä kuin olla tuntihommissa, missä se palkka voi olla mitä sattuu, etenkin jos hommia ei ole. Tässä on koko ajan tekemistä. Päivätkin menevät mukavammin ja liksa on parempi, Joenperä toteaa. ■

SUORITA TALONRAKENNUSALAN AMMATTITUTKINTO

Seuraavat ryhmät aloittavat 25.9. ja 20.11.

Tutkinto soveltuu rakennusalan työkokemusta omaaville. Tutkinto suoritetaan työn ohessa, omalla työpaikalla, henkilökohtaisesti laaditun suunnitelman mukaisesti. Tutkinnon suorittamisen jälkeen on haettavissa ammattitutkintostipendi (395 €).

Tutkinnon hinta 80 €.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset:
tapio.ala-kokko@kio.fi tai p. 050 4994 703

www.kio.fi/koulutustarjonta

KILJAVAN OPIISTO

Kotorannantie 49, 05250 Kiljava (Nurmijärvi) p. (09) 276 251

Healthy Business
Dustcontrol

NÄKYVÄTÖN

VAARALLISIN ON SE, JOTA ET NÄE

Tietyt riskit on helppo nähdä, mutta osa vaaroista ei ole näkyviä. Paras tapa on imeä näkymätön ja näkyvä pöly jo kohteesta, jossa se syntyy.

Meillä tämä on Healthy Business.

Katso sivuilta dustcontrol.fi, miten me hoidamme pois sen, mitä et näe.

Kivimies latoo keskijakajalla

Mikkelin keskustan kupeessa sijaitsee Savisillan asuinalue, jonne on valmistunut entistä ehompi keskijakaja.

Eeva Vänskä

Tie kaartelee asuinalueen halki. Keskusta ei ole kaukana, mutta Savisillan alue on varsin rauhallinen. Kivimies ja luottamusmies **Marko Seppänen** perusti edellisenä päivänä paikalle työmaan pitkäaikaisen työtoverinsa **Henry Halisen** kanssa.

Mitäs täällä varsinaisesti tapahtuu?

– Teemme Lemminkäinen Infran

toimesta ja kaupungin tilauksesta keskijakajan, joka aiemmin oli nurmikkona. Alueen koko on noin 150 neliometriä, Seppänen kertoo.

Kyseessä on aika pieni kohde, sillä yleensä työrupeama on suurempi ja pitkäkestoisempi, keskimäärin ehkä 500 neliötä ja kolme viikkoa kerralla.

Henkka Halinen lisää, että reunakiviä ei nyt uusita, vaan keskijaka-

ja vedetään vanhaan kuoreen.

– Olemme yleensä hommissa kaksin, vaikka kyllä yksi apumies olisi paikallaan, työvaihteita on niin paljon.

Humppajengi

Paljastuu, että miehet ovat olleet työparina 17 vuotta. Kertokaa jotain oleellista kaverista?

– Marko on ainakin luotettava,

Marko Seppänen ja Henry Halinen ovat työskennelleet yhdessä kauan, niin että ”humpat on selvillä”.

Halinen kuvaa tovin mietinnän jälkeä.

Seppänen sanoo töiden sujuvan mutkatta Henkan kanssa.

– Jos ruvetaan vaikka leikkamaan, niin humpat on selvillä, ei siinä hirveästi tarvitse neuvotella.

Navakka tuuli kiskoo takin helmaa, ja raeryöppy sataa niskaan. Halinen toteaa, että huono sää on työn ehkä ainoa ikävä puoli.

– Nythän on kyllä ihan hyvä sää, viileä tehdä töitä.

Raekuuro ei tosiaan kestä kauan, jossain pilkahtaa jopa sinistä taivasta. Mikä se ideaali työntekosää siten on?

Marko Seppänen sanoo, että plus 25 astetta on toivomus.

– Meidän töissä parasta on ehkä hommien kausiluontoisuus. Talvet ovat vapaita. Työmaat ovat lyhytkestoisia, jolloin ei ehdi kyllästyä, vaan taas vaihdetaan jo paikkaa.

Toisaalta Seppästä harmittaa turha pomppiminen työmaiden välillä.

– Olisi parempi tehdä yksi työmaa kerralla loppuun, pomppiminen ei ainakaan nopeuta töiden tekemistä.

Erilaisia punteja

Henry Halinen toteaa, että työ on myös oiva kuntomuoto. Mutta se ei vielä riitä, sillä miehet nostelevat vapaa-ajalla punteja. Se tuo kuulemma vastapainoa työasentoille ja -liikkeille.

– Joskus ottaa selän päälle, mutta se helpottaa, kun selkä vertyy.

Seppänen kertoo, että olkapään kanssa on ollut pientä säätöä, kun kiertäjälihakseen kalvo vahingoitui hiihtoretkeillä kaatumisen yhteydessä.

– Käsi ei nouse ylös asti, mutta vaivan pitäisi parantua levon ja ajan kanssa, jos malttaa levätä.

Molemmat miehet toivoisivat käyttöön jonkinmoista konetta. Seppänen sanoo, että heillä oli aiemmin käytössä Kramerin minipyöräkuormaaja.

– Se oli tosi kätevä, kun siinä oli trukkihaarukka ja kauha. Lavallinen reunakiviä voi painaa 1 600 kiloa, sitä ei oikein viitsi käsin ylämäkeen työnnellä.

Varo päpättiä

Kivimiehen töissä tärkeitä ovat naksut, päpätti ja kivaari. Kuulostaa kovin sotaisalta. Henry Halinen selventää:

– Naksut ovat niin kuin giljotiini, mekaaninen kivenleikkuri.

Jos oikein ymmärsin, päpätti on vastaava moottoriversio. Kivaarilla ei voi ampua, sillä se on kivituhkaa.

Marko Seppänen näyttää pohkeeseen tullutta ”palovammaa”, jo-

Marko Seppänen kertoo, että Savisillantien kohde on rutiinityötä. – Ainoastaan kerran ohjasimme liikennettä kivikuorman tullessa, mutta täällä liikkuu onneksi vain vähän autoja.

ka tuli yhteenotosta päpäin kanssa. – Siinä on pyörivä terä, ja jos se sattuu iholle, tulee arpi. Verta ei kuitenkaan vuoda, sillä terä ikään kuin polttaa ihon kiinni.

Kun ihan uusi kaveri tulee työmaalle, hän ei varmaan edes saa koskea laitteisiin?

– Ei, vaan varmaan laitettaisiin uusi kaveri lapio- ja kärryhommiin. Viikon kokemukseen ei vielä riitä, pitää kyllä tietää mitä tekee.

Laatua sen olla pitää

Henry Halinen, mitä hommia teillä on vielä tässä jäljellä?

– Tänäpäin tosiaan ladotaan, sitten on vielä leikkauksia ja lopuksi vedetään täryllä koko homman yli. Viimeiseksi viimeistellään saumat.

Miehet nyökyttelevät toisilleen. Marko Seppänen selventää:

– Kun työt on tehty, niin pitää iljetä sanoa, että itse olen sen tehnyt. Pitää tehdä ammattilypeus edellä.

Halinen lisää, että työn jälki pysyy myös pitkään paikallaan. Sitä joutuvat ja saavat monet katsella.

Lemminkäinen Infralla työskentelee Mikkeliissä 25 työntekijää. Oletteko yleensä Mikkelin seudulla työmailla?

– Yleensä lähiseudulla, mutta ollaan me käyty Lahdessa ja Levilläkin töissä.

Seppänen kertoo, että pohjoisen keikalla oli kovin tiukat aikataulut, mikä lisäsi haastetta. Työkaveri kiittää, että eihän siinä mitään, kun saa tehdä hommia yöttömässä yössä, niin saa paljon aikaa. Virnua päälle.

Ovatko aikataulut yleisesti ottaen mielestänne liian kireitä?

– Kun työmaan alussa annettu

aikataulussa pysytään, niin yleensä loppuvaiheessa nipistetään päivä tai kaksi pois meidän työrupeamasta, Seppänen kuvaa.

Halinen sanoo myös, että aikataulut ovat tiukentuneet vuosien saatossa. Töitä tuntuu myös riittävän. Urakoita on tiedossa talven tuloon saakka. Seppänen miettii, että liekö tilauskirja ollut koskaan yhtä täynnä.

Masa ja hermot

Kun Savisillantien työt on saatu päätökseen, kivimiehet siirtyvät asuntomessualueelle. Messut työllistävät hyvin.

– Meille on luvassa reunakivihommiin myös työkoneita. Kaivinkone on tärkein, sillä voi ojentaa ja jakaa kivet, mikä auttaa paljon, Seppänen sanoo.

Hän on Halisen kanssa samaa mieltä siitä, että kaikista vaikeimmat kohteet ovat yksityishenkilöiden omakotitaloja. Niissä ei välttämättä ole mitään piirustuksia, ja omistaja saattaa vaihtaa mielipidettä monta kertaa päivän aikana.

Mikä on sellainen asia, jota ilman kivimies ei pärjää? Halinen sanoo, että asenteen pitää olla kohdallaan ja työntekijällä energiaa. Seppänen toteaa, että ei täällä mikään punttimasa kauaa kestä.

– Kestävyys ja sitkeys merkitsevät eniten. Ja vähän hullu pitää olla.

Lavallinen reunakiviä painaa 1 600 kiloa.

Henry Halinen lisää vielä yhden asian:

– Hyvät hermot auttavat.

Pakko kysyä: miten niin? Kerro joku esimerkki? Halinen hymyilee vinosti.

– Viime syksynä meni itsellä hermot, ja siinä lenteli työkaluja. Arkkitehti oli käymässä. Otti päästä ja asiasta sanoin, mutta jälkikäteen vähän hävetti, kun keräsin työkaluja pientareelta. ■

VUOKRATYÖTÄ REHELLISELLÄ OTTEELLA

Selekta on rakennusalan johtava työmaaresursoija. Olemme toimineet rakentamisen ja talotekniikan työn ja työvoiman parissa Suomessa jo vuodesta 1999. Toimitamme asiakkaidemme tarpeisiin työntekijöitä apumiehistä pitkän linjan huippuammattilaisiin, kaikkiin työmaan tehtäviin.

ALOITA VIIKKOSI UUDESSA DUUNISSA – MEILLÄ ON TÖITÄ TARJOLLA!

Oletko putkimies, LVI-asentaja, sähköasentaja, maanrakentaja, kirvesmies tai maalari?

SINULLA ON

- ammattitutkinto tai muu pätevyys
- kokemusta
- itsenäinen työskentelyote ja rautainen asenne
- halu sitoutua työhön ja tehdä se ammattitaidolla
- halu kehittyä monipuolisten työtehtävien parissa
- laskemme eduksi oman auton käyttömahdollisuuden

ME TARJOAMME:

- kilpailukykyisen palkan
- laajennetun työterveyshuollon
- vapaa-ajan aktiviteetteja

MEILTÄ MYÖS AMMATTIPÄTEVYYS- JA KORTTIKOULUTUKSET!

MITEN TÖIHIN SELEKTALLE?

Ota yhteyttä puhelimitse tai täytä hakemus nettisivuillamme, selekta.fi ja sovitaan sinulle haastattelu.

Kun tunnet me osaamisesi ja taustasi paremmin, osaamme etsiä juuri sinulle sopivia töitä. Voit itse päättää otatko työn vastaan.

AUTAMME ASUNNON HANKINNASSA

Me teemme PK-seudulle muuton helpoksi ja autamme sinua asunnon hankinnassa. Saat myös loistavat työkaverit, hyvän organisaation uuden projektin etsimiseen ja tarvittaessa jopa työkalut.

LISÄTIETOJA: 050 468 7334 / PYRY

SELEKTA.FI
020334000

ESTERINPORTTI 2 B
00240 H:KI

Monumental Changesin työryhmä on valmistautunut kovaan valupäivään. Skeittipuistojen betonimuotoja olisi mahdollista käyttää myös arkkitehtuurissa ja ympäristörakentamisessa.

Työn imua ja kaksoiskaaria

Skeittipuistojen rakentamiseen kaivataan tekijöitä

Kaarikoirien skeittihallin työmaalla järjestettiin ensimmäinen pitkäaikaistyöttömien työkokeilu alalla.

Riitta Malve

Hiertimet suhisevat rytmikkäästi vanhassa skeittialtaassa, Micropolis-skeittipuiston peränurkassa Helsingin Eläintarhan puistossa, kun Monumental Changes Oy:n työryhmä tasoittaa betonin pintaa kilpaa sen kuivumisen kanssa.

Skeittiallasta rakennetaan uudelleen, koska sen teräskuitubetoni tuli 10 vuodessa tiensä päähän ja on ollut vaaraksi lautailijoille. Tällä kerralla teräskuidut korvataan perinteisellä raudoituksella.

Betonia pidetään parhaana alustana rullalaudalle, koska se pitää renkaat kiinni kaareissa, mutta antaa mahdollisuuden myös liukumiselle.

Poski kiinni jähmettyvään betoniin

– Hei, heitätkö mulle kakstuhantisen, huikkaa **Kalle**, eräs rakentajista kesken alkuihertämisen työtöve-

rilleen, ja saa käsiinsä uuden kaarevan puuhiertimen.

Altaan reunalla odottavien työkalujen kyljissä on lukuja, jotka viittaavat erikokoisiin ympyröihin, joita työkalujen kaaret vastaavat. Näitä hiertimiä ei löydy kaupasta, vaan ne on teetetty altaan 3D-mallin ja kaarteiden mukaan.

– Non niin, tässä löytyy vielä pieni kuoppa, siihen pitää lisätä kourallinen massaa, huikkaa espanjalainen **Jose Noro** englanniksi painaessaan posken jähmettyvään betoniin ja tarkistaessaan kaksoiskaaren linjan toinen silmä suljettuna.

Noro on työskennellyt myös ammattiseikkaajana.

Seuraavilla kierroksilla käytetään magnesium- ja teräsluippoja. Kaiken kaikkiaan valualue hierretään läpi noin 5 kertaa. Rakentajia ohjaa omakohtainen kokemus ja

tunne siitä, miten rullalauta kulkisi parhaiten juuri sillä muodolla ja pinnalla, jota on työstämässä.

Viimeisenä käsittelynä suoritetaan voimaliippaus, joka muodostaa tavoitellun peilinkiiltävän ja tasan pinnan.

Koska alalle ei ole varsinaista koulutusta, skeittauspuistojen erikoisrakentamisen oppii vain työskentelemällä kokeneempien kanssa. Lajin tunteminen ja harrastaminen ovat ehdottomat edellytykset hyvälle ammattitaidolle.

Skeittialtaan rakentajat suhtautuvat lajiin intohimoisesti, kokevat työnsä mielekkääksi ja nauttivat siitä. Esimerkiksi Micropoliksen allastyömaalla ei voi olla huomaamatta työn imua ja iloa, vaikka rakentamisessa riittää ongelmia ratkottavaksi ja vaatii hetkittäin melkoista fyysistä ponnistelua.

– Kun suunnitelmia joutuu välillä muuttamaan lennossa, auttaa kokemus. Tänä toinen betonilasti oli tunnin myöhässä, mikä aiheutti ongelmia, koska ollaan tekemässä yhtenäistä ja ehjää pintaa, johon ei saa jäädä minkäänlaista rajaa, kertoo Monumental Changesin operatiivinen johtaja ja rakentaja Robert Bonsdorff hiertämisen keskellä.

Linkkejä kansainvälisten skeittipuistorakentajien internetsivuille ja Kennelin rakennusprojektiin:

<https://www.dreamlandskateparks.com/home/>
<http://grindline.com>
<http://rullalauta.fi/kennelidiy/>

Kannustavassa ilmapiirissä syntyy laatua

– Skeittipuiston rakennustyö on hyvin intensiivinen ja stressaavakin prosessi, jossa yhteispeli ja yhteinen näkemys ovat tärkeitä. Emme hio betonia jälkikäteen, vaan teemme sen kerralla valmiiksi, kertoo **Robert Bonsdorff**, Monumental Changesin operatiivinen johtaja ja yksi rakentajista.

Skeittipuistoja rakentavilla ryhmillä ja yrityksillä on hieman erilaisia työskentelytapoja, jotka ovat myös liikesalaisuuksia. Tärkeitä tekijöitä tuntuvat olevan betonin laatu ja tuotanto sekä työjärjestys. Työnjohdolla on myös erilaisia tapoja ohjata ja kannustaa työntekijöitä, jotta jokainen pystyy tekemään parhaansa.

Uuden altaan rakentaminen alkoi vanhan purkamisella. Sitten parannetut allasmuodot laservaaletettiin, sora muotoiltiin, täytettiin ja leikattiin piirustusten mukaan. Ennen valua asennettiin raudoitus ja muotit. Pohjatyö säilyi alkuperäisenä.

– Muodot spekuloidaan moneen kertaan eri vaiheissa. Vaikka rakennamme tarkkojen suunnitelmien mukaan, työmaalla on vielä mahdollisuus tehdä pieniä parannuksia.

Spekuttaminen tarkoittaa muotojen pohtimista ja tarkistamista.

Hyvä skeittipuisto on mielenkiintoinen ja tarjoaa elämyksiä kaiken tasoisille harrastajille. Tärkeää suunnittelussa on huomioida myös turvallisuus, kuten risteävien skeittauslinjojen välttäminen.

– Kokemus kertoo, että skeittausominaisuuksiltaan huonot puistot jäävät vähälle käytölle.

Micropoliksen ja uuden altaan suunnittelija, maisema-arkkitehti **Janne Saario** on kansainvälisesti menestyneimpiä suomalaisia skeittipuistosuunnittelijoita. Myös hän harrastaa rullalautailua.

Työkokeilijat pääsivät valamaan

Pirkanmaalainen rullalautailuyhdistys Kaarikoirat järjesti keväällä pitkäaikaistyöttömille tarkoitetun työkokeilun yhdistyksen Kenneliksi nimetyn sisäskeittihallin työmaalla. Työkokeiluun tuli runsaasti hakemuksia, joiden perusteella valittiin 15 osallistujaa. Vaatimuksena oli jonkinlainen aikaisempi kokemus sekä rakentamisesta että rullalautailusta.

Hankkeen mahdollistivat muun muassa Suomen rullalautaliitto ja Pirkanmaan TE-toimisto. Skeittipuistorakentajat Concrete Proof, Monumental Changes, Windmill SPS ja Suomen Skeittibetoni auttoivat rakentamisessa. Halli sijaitsee Tampereella, Lielahden vanhassa sellutehtaassa, joka on kunnostettu kulttuurikeskukseksi.

– Tarkoituksena on, että työkokeilun läpäisseet voivat hakea töitä kurssin jälkeen yrityksistä ja skeittipuistoprojekteista. Kokemuksen karttuessa osalla on mahdollisuus ryhtyä itsenäiseksi skeittipuistorakentajaksi, yhdistyksen puheenjohtaja **Teemu Grönlund** kertoo.

Suomessa rakennetaan vuosittain runsaasti uusia skeittipuistoja ja kunnostetaan vanhoja. Harrastajien määrä kasvaa samaa tahtia muun muassa edullisten harrastuskustannusten ansiosta. Skeittipuistojen rakentamisesta onkin kehittynyt merkittävä rakennusala, jossa on pulaa tekijöistä ja osaajista. Puistoja tilaavat pääasiassa kunnat ja kaupungit.

Perinteiset rakennusyrietykset eivät useinkaan jätä tarjouksia skeittipuistoista, koska niillä ei ole tarvittavaa osaamista. Ei ole kuitenkaan mahdotonta, että rakennusyrietyksen yhteydessä toimisi skeittipuistoihin erikoistunut yksikkö, joka tähtäisi käsityönä toteutettuun huippulaatuun.

Kaarikoirien skeittihallin rakenteissa käytettiin leca-harkkoja, EPS-levyä, raudoitusterästä ja betonia. Työkokeilijat avustivat aluksi taitojensa mukaan, mutta vähitellen he pääsivät mukaan vaikeampiin tehtäviin. Lopuksi joukko valoi ja hiersi itsenäisesti kolmanneksen isosta betonialtaasta.

Grönlund arvioi, että työkokeilu täytti sille asetetut odotukset. Ensimmäinen, joka työllistyi kurssin jälkeen, hyppäsi erään skotlantilaisen rullalautapuistoja rakentavan yrityksen leipiin. ■

Pitkään alalla olleet rakentajat hiertävät vaativimmat kohdat, kuten kaksoiskaarteet. Vähemmän harjoitelleet taistelevat suorien pintojen ja vekkien kanssa.

Jose Noro tarkistaa kaaren linjan ennen kuin jatkaa hiertämistä. Suomessa skeittipuistoja pystyy rakentamaan huhtikuun alusta lokakuun loppuun. Espanjassa, Josen kotimaassa, se on mahdollista koko vuoden.

Elementtitulostimessa 2 pursotinta kerrosta sementtiä. Väliin tulee nestemäinen polyuretaani, joka kovettuu eristeeksi.

Elementtejä 3D-tulostimella

Suomalaiskeksintö tähtää maailmanmarkkinoille.

Teksti: Esa Tuominen
Kuvat: Esa Tuominen, Fimatec

Tähän on tultu: rakennuselementtejä aiotaan ruveta 3D-tulostamaan. Tämän ihmelaitteen prototyyppi valmistui pari vuotta sitten ja nyt on saatu aikaan jo ensimmäinen tuotantoon tarkoitettu laite.

– Olemme nimenneet tuotteen RoboCattiksi. Se tulostaa samanaikaisesti elementin kuoret ja sisäeristeen. Raudoitus asentuu prosessin aikana automaattisesti.

– Aikaisemmin markkinoilla on ollut betonia pursottavia laitteita, mutta tämä on maailmanlaajuisesti ensimmäinen tuote, jonka työn tuloksena elementissä ovat paikallaan myös eristeet ja raudoitukset, imatralaisen Fimatec Oy:n liiketoimintajohtaja **Antti Korhonen** sanoo.

Fimatec uskoo, että ensimmäinen RoboCatt tulostaa elementtejä suomalaisessa elementtitehtaassa vielä tämän vuoden puolella. Laite on herättänyt kansainvälistäkin kiinnostusta ja esisopimuksia on syntynyt.

– Rakentamisen tehokkuus nousee laitteen ansiosta uudelle tasolle, Korhonen uskoo.

Betonin koostumus haastavinta

Imatralainen Fimatec Oy on perustettu vuonna 2013 sen perustajan ja toimitusjohtaja **Arto Koivuharjun** kuningasidean ympärille. Yhtiön kumppaneita elementtejä tulostavan laitteen kehittämisessä ovat olleet muun muassa Tekes, ABB ja Lujabetoni. Hankkeeseen ovat investoineet lähenteet mukaan myös **Kakkosen** veljekset **Kyösti** ja **Kari**.

Laite lanseerattiin toukokuussa juhllisin meinoin ja imatralaisyhtiössä odotetaan siitä suurta menestystä.

– Laitteessa kaksi pursotinta eli tulostinpäätä johtaa betonia sandwich-elementtiin. Kerrallaan sitä ajetaan 10–15 sentin korkeudelta ja kun yksi varvi on tehty, aletaan laskea uutta kerrosta. Muistuttaa etäisesti liukuvalua, Korhonen selittää.

– Väliin ajetaan nestemäistä polyuretaania. Kun se joutuu ilman kanssa tekemisiin, aine paisuu ja täyttää kaikki rakokset. Näin se toimii tehokkaana eristeenä. Sellaisena se on verrattavissa lasivillaan.

– Ohjelmoitava ABB:n teollisuusrobotti lisää raudoituksia ja sähkökalusteita valumassan sekaan, Antti Korhonen kertoo tulostimen toimintatavasta.

Fimatec kehaisee, että kun aikaisemmat 3D-tulostimet ovat keskittyneet betonin pursottamiseen ja asentaneet eristyksen ja raudoituksen myöhemmin, tekee imatralaisfirman tuote tämän kaiken samanaikaisesti.

Yksi tavallinen sandwich-elementti tulostuu parhaimmillaan noin 40 minuutissa. Jos kysymys on monimutkaisemmasta tuotteesta, menee aikaa enemmän. Omakotitalon elementtien luvataan tulostuvan päivässä.

– Laite voidaan ohjelmoida tekemään erilaisia elementtejä, myös kaarevia ja pyöreitä. Varmasti löytyy niinkin monimutkaisia elementtejä, joita laite ei pysty tulostamaan, mutta tavallisista tehtävistä se kyllä suoriutuu.

– Haastavinta on materiaalinhallinta. Betonin pitää olla koostumukseltaan juuri oikeanlaista, ei liian tiivistä eikä liian löysää. Lisäksi sen täytyy jähmettyä nopeasti. Kun betonia pursotetaan elementtiin kerroksittain, on betonin laadulla aivan keskeinen merkitys.

Paikalla tulostettu?

Elementtien 3D-tulostin on yksi maailman suurimpia, kooltaan 8x6x5,5 metriä. Sen luvataan olevan helppokäyttöinen: kuka tahansa voi lyhyen koulutusjakson jälkeen oppia sen hallinnan ohjauspaneelista.

– Elementtejä on valmistettu muottiin kymmeniä vuosia. Nyt siirrytään ohjelmistopohjaiseen elementinvalmistukseen, mikä tuo tehokkuutta ja kustannussäästöjä rakentamiseen, Korhonen kehuu.

Kustannussäästöjä laskettaessa täytyy muistaa, että tulostimen myyntihinta tulee olemaan satoja tuhansia euroja, kenties lähempänä miljoonaa. Aika monta elementtiä laite saa siis rupsuttaa, ennen kuin se on maksanut itsensä.

– Eivät ne vanhat menetelmäkään ilmaisia ole, Korhonen kiittää epäilyt kustannussäästöistä.

Fimatec vihjailee, että jos elementtien valmistus tulostamalla tuo tehokkuutta, voi Suomi kenties ryhtyä taas elementtien viejäksi.

– Ennen vanhaan meiltä vietiin elementtejä rajan taakse Neuvostoliittoon. Jos niitä pystytään nyt tuottamaan entistä tehokkaammin, voitaisiin lähellä rajaa olevilta tehtailta kuka ties käynnistää uudelleen elementtien vienti.

Kun Fimatecin Antti Korhonen oikein innostuu visioimaan, näkee hän silmissään 3D-tulostimia, jotka on sijoitettu suoraan rakennuspaikalle. Tällöin tulostimelta kohteeseen olisi lyhyt matka eikä elementtejä tarvitsisi rahdata kaukaa rekka-autoilla. Korhonen näkee silmissään jo sellaisenkin mallin, että elementti tulostetaan suoraan kohteeseensa eli seinään.

– Tämä paikalla tulostaminen on 3D-tulostintien seuraava kehitysvaihe. Tällainen variantti meillä on jo suunnittelupöydällä. ■

Elementintekijöiden työllisyys huolestuttaa

– **NO ENSIMMÄISENÄ** tulee mieleen, että hyvä juttu kun tekniikka kehittyy. Seuraavaksi ajattelen, että jonkunhan niitä koneitakin on käytettävä.

Näin kommentoi Parman Kangasalan tehtaan pääluottamusmies **Tommi Rönö** edessä olevaa betonielementtejä valmistavan 3D-tulostimen ilmaantumista rakennustuoteteollisuuden käyttöön.

– Toisaalta pelkään, että töiden vähenemistähän tämä merkitsee. Hiukan pessimistisesti voisi sanoa, että menee loppukin houkuttelevuus tältä alalta.

– Olen kyllä kuullut, että Kiinassa olisi jo rakennuselementtejä tulostettu. Tämä kai lienee nyt sitten kehittyneempi versio siitä, kun kerran eristeet ja raudoitukset pannaan samassa prosessissa paikalleen.

Jos elementinvalmistuksessa siirrytään 3D-tulostukseen, on sillä Rönön mukaan työllisyysvaikutuksia alalla. Eikä suinkaan positiivisia sellaisia.

Imatralainen Fimatec-yhtiö pyrkii vähätteleämään työllisyysvaikutuksia viittaamalla Uudenkaupungin autotehtaan kokemuksiin. Siellä tuotantoa on automatisoitu rajusti, mutta se on johtanut uusiin tilauksiin tuotannon tehostumisen kautta. Samalla työpaikat ovat lisääntyneet.

– Sitä minun on vaikea uskoa, että elementtejä ruvettaisiin paikan päällä, kohteessa, tulostamaan. Tontit ovat pieniä ja tulostaminen voisi olla vaikeaa.

Parman Kangasalan tehtaalla on tällä hetkellä Tommi Rönön mukaan suorastaan erinomainen työllisyystilanne.

– Tehdas pyörii täysillä ja väkeä on palkattu lisää.

– Meillä elementtejä valmistavat, ainakin toistaiseksi, ihan vaan lihaa ja verta olevat ihmisrobotit, Rönö hauskuttaa. ■

Pääluottamusmies Tommi Rönöä askarruttaa, mitä 3D-tulostimet tekevät elementtituotannon työllisyydelle.

Parman elementtitehtaalla Kangasalla raudoitukset asennetaan elementteihin vielä ihmiskäsin.

Fimatecin tulostin on "maailman edistyneisin"

LUJABETONI OY on ollut mukana 3D-tulostimen kehittämisessä ja ensimmäinen laite on tarkoitus ottaa käyttöön nimenomaan Lujabetonin tehtaalla. Yhtiön toimitusjohtaja **Mikko Isotalo** näkee tulostimen kehitystyön myönteisenä asiana.

– Sillä voidaan tehostaa vaativien eristettyjen sandwich-elementtien tuotantoa. Se helpottaa myös kaarevien elementtien valmistamista ja jopa pyöreiden elementtien tekeminen olisi mahdollista tulostamalla.

Isotalo ei usko, että tulostimen laajallakaan käyttöönotolla olisi dramaattisia työllisyysvaikutuksia.

– Kysymys on teknologian kehittymisestä, mitä tapahtuu kaikkialla. Tulostimen ansiosta elementtituotannon kilpailukyky kasvaa ja tuotantovolyymit lisääntyvät.

Toimitusjohtaja Isotalo ei vielä osaa sanoa, mitä tulostin tulisi maksamaan.

– Mutta halpa laite se ei ole, sen kyllä tiedän.

– Toisaalta halpaa ei ole nykyinenkään elementtien valmistus. Uusi tehdas maksaisi noin 10 miljoonaa euroa.

Isotalo suhtautuu epäilevästi elementtien tulostamiseen rakentamiskohteessa.

– Se on millimetrin tarkkaa työtä ja tuskin tulostin saavuttaa sellaista täsmällisyyttä kohteessa. Työmaiden hankalat sääolot asettavat myös tulostamiselle omat rajoituksensa.

Fimatecin tulostin on Isotalon mukaan "maailman edistyneisin" laite alallaan.

– Tosin elementtien 3D-tulostamisesta ei kai vielä missään ole tullut liiketoimintaa, joten alussahan tässä vasta ollaan. ■

Hyödynnä kokemus

Muutokoulutus työntekijästä työnjohtajaksi TT-REAT
Kehitä ja laajenna ammattitaitoasi hyödyntäen aiempi osaamisesi ja kokemuksesi kouluttautumalla työnjohtajaksi. Työelämälahtöisen opiskelun aikana suoritetaan Rakennustuotannon erikoisammattitutkinto REAT. Koulutus soveltuu henkilöille, joilla on noin 10-15 vuoden työkokemus sekä halua kehittää osaamistaan ja hyödyntää omaa rakennusalan kokemusta opinnoissa. Muutokoulutus on aiemmin ollut nimeltään TT-RAT. Koulutus alkaa 3.10. Vantaalla.

Lisätiedot www.rateko.fi tai Kirsi-Marja Annus, puh. 050 3255 868, kirsi-marja.annus@rateko.fi

Henkilösertifiointiin valmentava koulutus

Asbesti- ja haitta-aineasiantuntija, alkaa 22.8.
Rakenteiden kosteuden mittaja, alkaa 6.9.
Rakennusten lämpökuvaaja, alkaa 12.9.
Rakennusten tiiviiden mittaja, alkaa 12.9.
Märkätilatöiden valvoja, alkaa 13.9.

Teemakoulutus

Rakennustyömaan kosteudenhallintakäytännöt 29.8.
Kosteusmittaustulosten tulkinta 13.9.
Rakennuksen sisäilmaongelmien ja kosteusvaurioiden korjaaminen 19.9
Onnistu pölyhallinnassa 10.10.

Katso lisätiedot www.rateko.fi
tai soita 09 12 991

Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO www.rateko.fi

YHTENÄ PÄIVÄNÄ SAA RAKENTAA AURINGONPAISTEESTA, TOISENA PILVISELLÄ SÄÄLLÄ, KOLMANTENA VESISATEESTA JA NELJÄNTENÄ...
OHHOH! SUOMEN KESÄ!

RA- HAIHTUVA YHDISTE OHJAAJA FORMAN KIKE KIMMO
IZUMI OLI VEIKKO VENNÄMÖN VERBI Mononen

PERÄTÖMIN PUHEIN LÄHIOMAISIA
TAITEILIJAJA TALKKARI TALVELLA
SÄVELLYKSIA
JORMAN SUKUA
KOROTAA VIKKELI
ALI-JÄÄMÄ

KAARI
HEIKURA
HIENO YMPÄRISTÖ KORTTIPELI
SUOSTUMUKSIA
LANNOITE
MAAJUSSI
TÄTEJÄ
HMM...
SARASTUKSIA
ASE SANULI PAISANMAKI
FJÄDER
EPÄSELVÄ
TÖHRÄ PUUTULUSTO
EI KORO KER TOMUS VINTYI
SAA RALLE DUFVA
JÄÄSKELÄINEN GOLFVERBI
PIYOKORKEUS JÄTTI
MA-SIINA IDÄSTÄ
"MERONLEI MAUS"

Bruun
KASVATTAJIA

Kaj
PAITSI
TOIMIVIA
AUTO
AVA-RUUS-HAL-LITUS

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P.A. Manninen

8	7	9	5	
7		5		1
5			2	
6	9	4		5
	4		2	
5	2	1		6
6				8
2		1		7
7	8	3	1	

6	2			
8	4	3	9	
			5	3
2	4			
7	5	4	3	
			9	7
4	7			
5	9	6	1	
			8	9

				3	1	2
6	4					
	7	3				
8	6					
		9	8			
			2	5		5
			2	5		
				7		4
1	5	9				

13	9	8	9	13	24	24		13		13	3	4	23	9		16		18	9	1	22	3			
25		21		2		8	5	21	21	7	24		9		9	5	9	18	3		9		8		
6	5	17	17	3	17	2	2		5		16	9	7	24	1		4		9	3	4	21	9		
12		3		22		9	1	17	2	5	3		3		3	3	18	3	1		19		4		
22	9	10	22	9			1		4		10	21	18	3	9		2		3	7	24	22	2		
15		9		5		8	24	14	14	13	2		3		17	24	5	18	21		19		7		
17	9	5	20	3	22	2		9		3	5	23	9	13	9		5		4	9	19	23	9		
								5	3	16	16	3		9		9	5	23	9	17		24	15		
1	2	3	4	5				12		12		22	9	14	9	4		9		21	1	17	2	5	3
6	7	8	9	10				21	1	9	22	2		14		11	24	16	16	3		21		20	
11	12	13	14	15				1		5		4	21	5	23	9		22		23	2	4	11	3	17
16	17	18	19	20				22	21	3	8	3		21		17	21	8	8	9		21		9	
21	22	23	24	25				21		9		7	9	16	12	21		21		13	6	1	21	13	3
								5	15	1	17	3		22		4	3	17	21	9		17		24	
16		1		7		3										22		22		13	21	8	2	14	
12	9	9	13	9	24	1									4	15	6	17	17	25		21		2	
9		9		11		17									20		2	12	6	20	3	4			
5	9	11	17	3	7	2									1	6	25	17	17	25		9		3	
7		3	9		2										6		17		17	15	5	6	17		
3	13	7	2	17	6	17									→	1	2	3	4	Ä		3		12	

www.sanaris.fi/Erkki Vuokila

Arkkitehtipiirroksat hattupalkalla

Oletko käynyt Tammisaareissa? Jos olet, niin tiedät, että siellä on paljon laivoja, niin meressä kuin söpöjen puutalojen ikkunalaudoilla. Mutta tiesitkö, että siellä on Alvar Aallon omin käsin muuraama takka talossa, joka on kuin laivan keula, ja jonka hän on suunnitellut hattupalkalla.

Alvar Aallon rakennukset tunnistaa Aallon töiksi jo matkojen päästä. Ne sopeutuvat luontoon, mikä on yksi hänen tavaramerkkinsä, mutta samalla ne pongahtavat luonnosta esiin huudahtaen ystävällisen ylevällä äänellä: tervehdys, tässä Aalto!

Muistan, kuinka opiskeluaikoinani kuljin Saksassa Essenin kaduilla ja heräsin aatoksistani, kun eteeni avautui yhtäkkiä ilmisevä Aalto, siitä ei ollut epäilystäkään. Kävelin kuin magneetin vetämänä suoraan sisään suureen, komeaan rakennukseen ja aloin jututtaa vahtimestaria.

Rakennus oli Essenin oopperatalo, ja esittäytyäni suomalaisiksi arkkitehtuurin ystäväksi, vahtimestari johdatti minut oitis kierrokselle taloon, joka oli tuona arkipäivänä aika tyhjillään ja vapaasti töllisteltävissä. Olin opiskelijavaihdossa Saksassa enkä ollut käynyt kuukausiin Suomessa, joten Aallon koivupuiset seinäelementit soittelivat räväkästi suomalaisen sieluni kieliä.

Tuo Essenin Aalto-kohtaaminen muistuu mieleeni, kun kävelen aurinkoisena heinäkuuisena telttaretken perjantaina Tammisaaren kaduilla perheeni kanssa. Kun saavumme Villa Skeppetin liepeille, näystä ei voi erehtyä: Aaltohan se siinä! Tämä Aalto on yksityiskoti pienen rantakadun var-

rella, eikä erityisen iso, mutta heti sen Aalloksi tunnistaa.

Kaksi Borsalinoa

Villa Skeppet valmistui Tammisaareen vuonna 1970. Sen alkuperäinen nimi oli Villa Schildt, sen mukaan kun Aalto suunnitteli talon ystävänsä, kirjailija, taidehistorioitsija, purjehdusmatkailija **Göran Schildtille** ja hänen vaimolleen **Christinelle**. Schildt ja Aalto olivat ystäväystyneet vuonna 1958 ja hyviä ystäviä he olivatkin, sillä Aalto suunnitteli talon Schildteille ilmaiseksi. Legenda kertoo, että hän pyysi arkkitehtipiirustuksistaan palkkioksi ainoastaan 2 hattua, maailmankuuluja Borsalinon päähineitä sentään.

Skeppetin villa istuu hienosti maisemaan. Sen muoto muistuttaa laivan keulaa ja rannan tuntumassa talo sijaitseekin. Aalto suunnitteli villan siten, että se on sopuoinnussa myös läheisen kadun kanssa.

– Emme luo mitään vähäpätöistä yksityisalueen rajaa talonne ja tien väliin vaan jätämme alueen avoimeksi aina rantaan asti. Näin rakennus saa paikkansa osana maisemaa, Aalto ideoi.

Olohuone autotallin katolla

Aalto suunnitteli Villa Skeppetin puutarhaa myöten nimenomaan Schildtien kodiksi ja heitä kuunnellen. Göranin työhuoneesta on suora näkymä pihan lummelammelle, kuten hän toivoi. Yksi hauskoista yksityiskohdista on katto-olohuone.

– Emme tee olohuoneestanne mitään naurettavaa teatterinäyttämöä, jossa te olette tahattomia näyttelijöitä. Jos nostamme olohuoneen autotallin katolle, te voitte katsella ohikulkijoita, mutta he eivät näe sisään.

Aallolle tyypilliseen tapaan arkkitehdin oma kädenjälki näkyy sisustuksessa ja huonekaluissa saakka: Villa Skeppetissä on Aaltoa aina valaisimista veistoksiin. Entäs sitten takka: olohuoneen avotakka ei ole pelkästään Aallon suunnit-

Irma Capiten on toimittaja, jolla on kaksi reipasta, majoja rakentelevaa poikaa ja remontoimista rakastava aviomies. Vapaa-ajalla Irman saattaa tavoittaa hiihtämässä, kahvakuulan varresta, taidenäyttelystä, järvestä tai reissaamasta. Tällä palstalla Irma kiertää ihailmassa ja ihmettelemässä kaiken maailman rakennuksia. Jos sinulla on mielessä rakennus, josta haluaisit lukea lehtijutun, niin vinkkaa osoitteeseen irma@rakennusliitto.fi.

telema, vaan hänen kerrotaan myös muuranneen sen omin kätösini! Tuota ei moni voi omasta tulipesästään sanoa.

Göran Schildtistä on jo aika jättänyt, mutta Christine asuu yhä Villa Skeppetissä. Kun kävimme katsomassa naapurin keltaisessa, Villa Schildtiksi nimetyssä puutalossa Göran Schildtin valokuvanäyttelyä, opas antoi meille luvan käppäillä Villa Skeppetin puutarhaan. Lummelampi kukoistaa siellä yhä. Pihakalusteet ovat Aallon Aurinkosarjaa. Kodin laivankeulamaisuus hahmottuu kadulta päin ja valtavien hevostakanjoiden katveesta näkee autotallin yläpuolella sijaitsevan olohuoneen lampun, joka on tietysti Aallon suunnittelema, Mehiläispesä.

Helteistä heinäkuuta toivottaen,
Irma ■

Heinäkuun hellevisa

Mikä on Suomen lämpöennätys?

- 40,1 astetta, mitattu Hangossa
- 33,7 astetta, mitattu Kuusamossa
- 37,2 astetta mitattu Liperissä

Oikea vastaus: c) 37,2 astetta, mitattu Liperissä.
29.7.2010 Liperissä.

Mikä on helteen pituusennätys Suomessa?

- 36 hellepäivää Lahdessa vuonna 2012
- 48 hellepäivää Kouvolassa vuonna 2010
- 25 hellepäivää Anjalassa vuonna 2013

Oikea vastaus: b) 48 hellepäivää Kouvolassa vuonna 2010.

Montako hellepäivää Suomessa on keskimäärin?

- 18
- 20
- 8

Oikea vastaus: a) yhteensä 18 hellepäivää heinäkuussa 8 ja elokuussa 5. toukokuussa 1, kesäkuussa 4.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu osallistui Pride-kulkueeseen omalla rekallaan, jossa majaa pitivät myös SAK:n, EK:n ja Etelä-Suomen Avin edustajat. Olipa myös Helsingin tuore pormestari Jan Vapaavuorikin hypännyt kyytiin.

SAK ja EK Priden musiikkisponsoreina

Yhteisessä seminaarissa pohdittiin yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikoilla.

Teksti: Johanna Hellsten Kuvat: Emmi Korhonen/Lehtikuva

Maailma muuttuu. Vielä 10 vuotta sitten olisi ollut mahdotonta kuvitella, että työnantajakärjestö EK:n vuorineuvokset olisivat lähteneet sponsoriksi Helsinki Prideen, jolla muistutetaan seksuaalivähemmistöjen oikeuksista. SAK ja EK tarjosivat yhdessä Bassoradion kanssa kulkueen musiikin.

Kesäkuun viimeisellä viikolla vietettiin kokonaista Pride-viikkoa, jonka ohjelmistoon kuului yhdenvertaisuusvaltuutetun, SAK:n ja EK:n yhteinen seminaari ja paneelikeskustelu aiheesta *Tällainen on yhdenvertainen työpaikka*.

– Työpaikalla vietetään elämästä paljon aikaa. On oleellista, jos ihminen joutuu miettimään, hyväksytäänkö minut sellaisena kuin olen. Vaikka ei olisi suoraa syrjintää tai häirintää, voi sosiaalisen yhteisön ulkopuolelle jääminen olla silti suuri tragedia, yhdenvertaisuusvaltuutettu **Kirsi Pimiä** totesi avauspuheenvuorossaan.

Pimiän mukaan ihminen voi pelätessään ihmisten reaktioita jäädä pois jopa arkisista kahvipöytäkes-

kusteluista.

– Pitäisi, miten jokainen meistä voisi olla kokonainen ihminen myös työpaikalla, Pimiä jatkoi.

Vuoden vaihteessa työpaikan yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen tuli pakolliseksi kaikilla työpaikoilla. Sen ei pitäisi olla vain netistä kopioitu paperi, vaan työpaikalla pitäisi käydä kunnolla läpi, minkälaisiin asioihin pitää kiinnittää huomiota.

– Olisi suositeltavaa miettiä myös niin sanottua asiakasrajapintaa. Että esimerkiksi yrityksen mainonnassa näytettäisiin muutakin kuin hetero-ydinperheitä, Pimiä sanoi.

Myös työehtojen tulee olla yhdenvertaisia. Ei ole pitkä aika siitä, kun sateenkaariperheillä ei kaikissa työehtosopimuksissa ollut yhdenvertaista asemaa heteroperheidensä kanssa.

Finnairille yhdenvertaisuus on strategia

Seminaarin yritys esimerkinä käytettiin Finnairia. Finnairin henkilöstöjohtaja **Eija Hakakari** ja työsuo-

jeluvaltuutettu **Keijo Lyhykäinen** valottivat Finnairin periaatteita seminaarivieraille.

– Minulle yhdenvertaisuus on sydämen asia. Ihmisyys arvo on mittaamaton. Ei voi olla kestävää liiketoimintaa, ellei se perustu yhdenvertaisuuteen, Hakakari totesi.

– Voisiko yritysten rooli olla suurempi toimittaessa yhdenvertaisuuden ja suvaitsevaisuuden eteen? Näitä minä olen miettinyt tämän 3 vuotta, jonka olen talossa ollut. Meillä Finnairilla on todella monikulttuurinen ympäristö ja koko liiketoimintamme perustuu siihen, että kohtaamme erilaisia ihmisiä, Hakakari jatkaa.

Finnairilla käytiin läpi henkilöstön kanssa pitkä prosessi, jolla haluttiin varmistaa, että jokainen voi olla työssään arvostettu. Yrityksessä pohdittiin, miten yhteisön sisällä kohdataan erilaisia ihmisiä. Miten kohtaamisissa toteutuvat yrityksen arvot eli välittäminen, yksinkertaistaminen ja rohkeus?

Yhdenvertaisuussuunnitelma tehtiin yhdessä henkilöstön kanssa,

siinä on konkreettisia toimenpiteitä ja sen toteutumista seurataan.

Työsuojeluvaltuutettu Lyhykäisen mukaan yhdenvertainen kohtelu on Finnairilla niin itsestään selvää, että sitä ei enää tarvitse erikseen miettiä.

– Itsekin jouduin katsomaan wikipediasta, mitä sillä tarkalleen ottaen tarkoitetaan. Toki ne asiat ovat tuttuja, mutta eivät ne enää tule meillä esiin, Lyhykäinen hymähti.

– Lentokoneen tiimillä on 7 minuuttia aikaa tutustua toisiinsa ennen lennon lähtöä. Siinä on kyse luottamuksesta. Porukan pitää pystyä ryhmäytymään heti; se on työturvallisuusasia. Meillä on siellä koneessa yksi kieli ja se on *lentokone*. Ihmisen taustalla ei ole mitään väliä, Lyhykäinen kertoo.

Lyhykäisen mukaan ryhmäytyminen on yhteisen luottamuksen ansiosta niin syvää ja nopeaa, että takakeittiössä jaetaan hyvinkin henkilökohtaisia asioita lähes tuntemattomien ihmisten kanssa.

Kaikki ei aina mene hyvinkään suunniteltuna putkeen. Finnair on viime vuoden aikana rekrytoinut

valtavan määrän uutta väkeä, ensimmäistä kertaa 8 vuoteen. Talossa on vuosikymmenien aikana muodostunut perinne kutsua tuoreita koulutettavia *pimpuloiksi*.

– Sitten kuulumme, että uudet työntekijät eivät kokeneet sitä kovin mukavaksi. He pitivät sitä alentavana. Meille se taas oli hellittelynimi. Asia käytiin yhdessä läpi ja sitä sanaa ei enää talossa käytetä, Hakakari kertoo.

Panelistit kovilla

Seminaariin oli kutsuttu paikalle myös paneeli pohtimaan yhdenvertaisuusasioita eri kanteilta. Paneeliin kuuluivat johtaja **Ilkka Oksala** EK:sta, johtaja **Maria Löfgren** Akavasta, ylitarkastaja **Eerik Tarnaala** Etelä-Suomen Avista ja asiantuntija **Jarmo Lahti** ammattiliitto ERTO:sta. Lahti sai myös kunnian edustaa seksuaalivähemmistöjä paneelissa. Hän on ollut jo kauan ”ulkona kaapista”.

Mitä yhdenvertaisuutta parantavia muutoksia panelistit toivoisivat tulevaisuudessa?

– Rohkeutta ja asennetta. Lainsäädäntö on jo kunnossa, Jarmo Lahti totesi.

– Avoimuutta. Moni turha riitelty olisi vältetty, jos yritysten ja yhteisöjen toiminta olisi avoimempaa, Eerik Tarnaala sanoi.

– Meidän pitäisi etsiä työyhteisössä yhdistäviä asioita, ei erottavia.

Moni ammattiliitto on ollut näkyvästi mukana Pride-kulkueessa jo vuosien ajan.

Kun yhdistäviä asioita on tarpeeksi, ei erottavilla asioilla ole enää merkitystä, Maria Löfgren arvioi.

– Tässä tarvitaan omalla esimerkillä johtamista. Nykyaikainen johtaja ei enää voi kertoa homovitsejä ja jos hän kuulee niitä kerrottavan kahvipöydässä, pitää hänen puuttua siihen, Ilkka Oksala sanoi.

Panelistit olivat pääosin yksimielisiä siitä, että yhdenvertaisuuslainsäädäntö on jo varsin hyvällä tolalla Suomessa. Tällä hetkellä kyse on enemmän siitä, miten ihmiset asen-

noituvat toisiinsa. Jarmo Lehti vieritti asennemuutoksessa vastuuta hieman myös seksuaalivähemmistöille itselleen.

– Minä olen ollut aika avoimesti homo lähes koko työurani ajan. Jos suhtaudun itse asiaan luontevasti, saavat muutkin ihmiset mahdollisuuden pitää sitä luontevana, Lahti totesi.

EK:n Oksala muistutti, että bisneksellekin on parasta, kun työpajassa on töissä mahdollisimman erilaisia ihmisiä, sillä sellainen työ-

paikka on monessa tutkimuksessa todettu luovimmaksi.

– On siis yritysten intressissä luoda ilmapiiri, jossa jokainen voi olla oma itsensä, Oksala muistutti.

Tarnaala totesi yhdenvertaisuussuunnitelmasta, että sen tekemisessä tärkeintä on juuri prosessi, jolla se tehdään, ei yksittäinen paperi.

– Ei kirjoiteta paperia, jossa sanotaan, että meillä on nollatoleranssi häirintään ja syrjimiseen, mutta ei kerrota mitään konkreettista, mitä sillä tarkoitetaan, Tarnaala sanoi. ■

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PERUSKURSSIT, HELSINKI

- 11.-12.9.** yhteismieskurssi
 - 11.-13.9.** luottamusmiesten peruskurssi 1. osa
 - 11.-13.9.** työsuojeluvaltuutettujen peruskurssi 1. osa
 - 2.-3.10.** luottamusmiesten peruskurssi 2. osa
 - 2.-3.10.** työsuojeluvaltuutettujen peruskurssi 2. osa
- Ilmoittautumiset 18.8. mennessä**

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN JATKOKURSSIT, VANTAA

- 18.-20.9.** luottamusmiesten jatkokurssi 1. osa
 - 18.-20.9.** työsuojeluvaltuutettujen jatkokurssi 1. osa
 - 23.-25.10.** luottamusmiesten jatkokurssi 2. osa
 - 23.-25.10.** työsuojeluvaltuutettujen jatkokurssi 2. osa
- Ilmoittautumiset 25.8. mennessä**

TOIMIVA AMMATTIOSASTO, JYVÄSKYLÄ

30.9.-1.10., ilmoittautumiset 8.9. mennessä

NÄIN HAET KOULUTUKSIIN:

Toimita kurssihakemus haku-aikaan mennessä

sähköpostitse **koulutus@rakennusliitto.fi**
tai kirjeitse **Rakennusliitto, koulutus,**
PL 307, 00531 Helsinki

Lisätietoja **koulutus@rakennusliitto.fi** ja
rakennusliitto.fi/koulutus

Rakennusliiton syksyn kurssit

varmuutta • voimaa • verkostoitumista

#rlkoulutus

Köydenveltoa ja älypähkinöitä

140 rakennusliittolaista nautti harvinaisen hyvästä kesäkelistä Lappeenrannassa Maalareiden ja lattianpäällystäjien kesäpäivillä 17.–18. kesäkuuta.

Jukka Nissinen

Vaikka Lappeenrannassa oli muitakin tapahtumia maalareiden ja lattianpäällystäjien kesäpäivien lisäksi, kaikki rakennusliittolaiset mahtuivat kaupungin satamatorille kesäpäivien avajaisiin.

Vaikka samana viikonloppuna Lappeenrannassa oli muun muassa koirien agilityn suomenmestaruuskisat, kansainvälinen Karelia Conquest -keskiaikataisteluturnaus ja LappeeFest-musiikkifestivaalit, nuorisotyykkäsi eniten Rakennusliitosta. Maalareiden ja lattianpäällystäjien kesäpäivien infopisteeltä Lappeenrannan satamasta nimittäin kähvellettiin Rakennusliitto-kyllä. Onneksi tapahtumajärjestäjät olivat varautuneet omaisuuden katoamiseen varakyltillä.

Kalastus on kaikkien liiton kesäpäivien kuninkuuslaji. Naisten sarjan voiton vei **Anita Jyräkoski**. Miesten sarjassa ensimmäinen palkintosija jouduttiin jakamaan **Ari Kolehmainen** ja **Pertti Tammisen** kesken, sillä äärimmäisen tarkasta digitaali-punnituksesta huolimatta saaliit olivat täsmälleen samankokoisia.

Köydenvelto on kova kamppailulaji maalareiden ja lattianpäällystäjien kesäpäivillä. Naisten sarjassa Jyväskylän joukkue vei lopulta voiton Tampereesta.

Miesten sarjassa virolainen köydenvetotyylillä yllätti vastustajat ja osasto 007 eteni alkuun hyvin. Muissa osastoissa kuitenkin kehiteltiin vastavetoja ja lopulta Tampereen mestaruutta puolustanut joukkue sai pitää kiertopokaalin vanhalla paikallaan. Tosin kiertopalkintoa ei oltu muistettu ottaa kesäpäiville mukaan.

Toiseksi miesten köydenvedossa tuli järjestävän seuran eli Lappeenrannan joukkue. Tosin lappeenrantalaisilla oli pieniä ongelmia saada joukkueensa täyteen, joten joukkueeseen oli päässyt liivahtamaan muidenkin sopimusalojen köysipainoja.

Älynystyröitä ja suunnistustaitoa kysyttiin etsi- ja löydä -rastitehtävissä.

– Kysymykseen minkä värinen on Lappeenrannan taidemuseo, vastaukseksi tarjottiin myös punaista. Ymmärrän hyvin, että työväenliik-

Lappeenrannan joukkue selvisi köydenvedossa hopealle. Etummaisena köydessä kiinni Lappeenrannan osaston villimies ja tapahtuman järjestelyistä vastannut Leo Perälä.

keessä tarjotaan punaista, vaikka museo onkin keltainen, palkintosemonia vetänyt Kymen aluepäällikkö **Kari Lapatto** veisteli.

Rastitehtävän täysillä pisteillä kiersivät **Virpi Airas** ja **Matti Korteniemi**.

Rakennusliiton puheenjohtaja **Matti Harjuniemi** muistutti illallisristeilyllä, että ensi talvena päästään kehittämään työehtoja parempaan suuntaan tes-neuvottelujen yhteydessä. Omien tessien pyörittely ei tänä päivänä riitä, vaan sen lisäksi on otettava kantaa laaja-alaisemmin.

– Meidän täytyy käydä yhteiskunnallista keskustelua meille ja muille työntekijöille tärkeistä asioista. Meidän pitää pystyä vaikuttamaan ja puolustamaan voimallisemmin palkansaajille tärkeissä kysymyksissä.

Harjuniemen mukaan ammattiyhdistysliikettä vastaan hyökätään hyvin voimakkaasti.

– Pahat ilmatkin alkavat olla ammattiliittojen syytä. ■

Jyväskylän naisten köydenveltojoukkue kiertopalkintopokaalin kanssa henkilökohtaisia palkintoja valitsemassa.

Laituriltaonginnan naisten sarjan voittajan Anita Jyräkosken tyylinäyte.

Pirjo Perkiökangas (kesk.) ja Jaana Särämä (oik.) palauttamassa Heidi Vätölle etsi- ja löydä -rastitehtävien kuponkeja.

Tamperelaiset jättivät köydenvedon kiertopalkinnon jo valmiiksi Tampereelle. Taus-talla pintakäsitelytön tes-toimitsija Markus Ainasoja ja kesäpäivien ohjelmajuontaja, aluepäällikkö Kari Lapatto.

SAK:n kulttuuriapurahoja haetaan elokuussa

SAK:n kulttuuriapurahoja vuodelle 2018 voi hakea elokuun aikana. Hakuaika päättyy 31. elokuuta 2017.

Kulttuuriapurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisten ammattiliittojen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät. Apurahoilla tuetaan ensisijaisesti taidepainotteisia kulttuuriharrastuksia.

SAK:n kulttuurirahasto on Kansan Sivistysrahaston erikoisrahasto. Jos ammattiliittolasi on oma rahasto KSR:ssä, käsitellään hakemuksesi myös sen apurahoja jaettaessa ilman eri hakemusta.

Voit hakea apurahaa Kansan Sivistysrahaston verkkosivujen kautta. Hakusovellus ja ohjeet löytyvät 1. elokuuta alkaen osoitteesta www.sivistysrahasto.fi.

Valitse hakusovelluksesta ensin SAK:n kulttuurirahasto ja sen jälkeen oma ammattiliittosi. Täytä hakemus ja lähetä se verkossa eteenpäin.

Myönnetty apurahat julkaistaan tammikuun 2018 loppuun mennessä.

Ole tarkkana ilmoitusten lähettämässä!

Postitse lähetettäessä kuoressa on ehdottomasti oltava merkintä:
Rakentaja-lehti/ilmoitukset, PL 307, 00531 Helsinki

Sähköpostit on lähetettävä osoitteella: ilmoitukset@rakennusliitto.fi
tai faksilla: 020 774 3061.

Kun lähetät ilmoituksen Rakentaja-lehteen, muistathan merkitä yhteystietosi!

Toimitus muokkaa tarvittaessa lehden ilmoitussivuille tulevaa materiaalia.
Ilmoitussivuille tarkoitettujen tekstien tulee olla lyhyitä.

TAPAHTUMAT

Kainuun rakentajaveteraanit Teatteriretki to 27.7. Ämmänsaareen. Lähtö klo 14.30 Kajaanin linja-autoasemalta. Matkan hinta 20 €/hlö, johon sisältyy: matka, ruokailu ja teatterilippu. Sitovat ilmoittautumiset Taisto Hartikaiselle p. 050 405 4431. Tervetuloa matkalle!

Os. 003, Helsinki
Valkeakosken Työväen musiikkitapahtuma 28.–30.7. Osasto järjestää jäsenilleen reissun musiikkitapahtumaan. Omavastuu tapahtumaan 25 €/hlö. Matkaan kuuluu kuljetus, majoitus sekä tapahtumaranneke. Lisätietoja osaston Facebookista ja kotisivuilta. Paikkoja on rajoitetusti, eli toimi pian ja ole yhteydessä soittamalla tai tekstiviestillä, osaston puheenjohtaja Janne Gren p. 050 411 6240. Matkaan mahtuville ilmoitetaan henkilökohtaisesti vahvistusviestillä. Hallitus

Os. 034, Imatra
Sveto-45-tapahtuman illallinen ke 6.9. Osasto maksaa puolet Svetogorskissa työssä olleille osastolaisille illallisen hinnasta. Ilmoittautumiset viimeistään su 30.7., Osmo Sivonen p. 040 767 4583.
Pintaongintakisat ke 30.8. klo 17 Varpasaaressa. Tervetuloa! Hallitus

Os. 042, Hyvinkää
Osasto tukee jäsenten/perheenjäsenten käyntiä kesäteatterissa Hyvinkäällä ja lähikunnissa. Tarkemmat tiedot Matti Ihanukselta p. 040 510 5654. Hallitus

Os. 047, Lohja
Teatterimatka la 12.8. Vihdin kesäteatteriin katsomaan musiikkipitoista Olen suomalainen -komediaa. Näytös alkaa klo 17. Matkaan sisältyy kuljetus Lohjalta ja kahvit. Osasto tarjoaa jäsenilleen matkan. Ilmoittautumiset viimeistään ma 31.7. p. 040 047 2817. Hallitus

Os. 051, Jyväskylä
Perinteinen perheretki la 12.8. Särkänniemeen. Hinta 20 €/hlö sisältää matkan ja rannekkeen. Lähtö klo 10 Harjukadun tilausajolaiturista. Paluumatkalle lähdetään klo 18. Ilmoittautumiset viimeistään ma 31.7., Leena Lehtinen p. 040 760 5518. Tervetuloa! Hallitus

Os. 053, Oulu
Hohtokeilausilta la 26.8., Oulun keilahalli, Isokatu 97, Oulu. Keilaus alkaa klo 18, jonka jälkeen ruokailu ja sauna. Sarjat: miehet ja naiset. Ilmoittautumiset viimeistään pe 11.8., Markku Roine p. 040 843 9669. Hallitus

Os. 100, Hämeenlinna
Teatteriliput. Hämeenlinnan kesäteatteri esittää näytöksen Suklaasydän. Osasto tarjoaa jäsenilleen ja avecille lippuja kahteen näytökseen la 22.7. klo 14 tai la 29.7. klo 14. Molempiin näytöksiin on lippuja 25 kappaletta. Liput lunastettavissa liiton jäsenkorttia näyttämällä kahvila-kirppis Kohtauspaikasta, Palokunnankatu 16, Hämeenlinna.
Mato-onkikilpailut la 2.9. Linnan rannassa. Kilpailu aika klo 11–13. Omat sarjat miehille, naisille ja lapsille. Osasto tarjoaa virvokkeet. Tervetuloa! Hallitus

Os. 104, Helsingin asfalttimiehet ja bitumieristäjät
Onkikilpailut la 5.8. klo 9 Munkkiniemessä, Ritokallionpolku. Perinteinen onkikilpailu Helsingin peltiseppiä vastaan. Lisätiedot: Matti Tiainen p. 040 705 8809, matti.tiainen2@luukku.com.
Syksyn kalareissu 18.–20.8. Lopelle. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Matti Sartesuo p. 044 020 3768, sarmat@kolumbus.fi.
Pikiukkojen Helsinki-risteily ti 22.8., Royal Line. Kokoontuminen klo 13.30 Kauppatorilla. Laiva lähtee klo 14. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Matti Sartesuo p. 044 020 3768, sarmat@kolumbus.fi. Hallitus

Os. 173, Lappeenranta
Veteraanien ja työttömien ilta-päivä pe 11.8. klo 12–16 Honkasaaressa. Tarjolla kahvia, pullaa ja virvokkeita. Saunat ja makkara-grilli kuumana. Tervetuloa! Hallitus

Os. 240, Juankoski
Matka la 5.8. asuntomessuille Mikkeliin. Lähtö klo 8 torilta. Ilmoittautumiset viimeistään su 23.7., Erkki p. 040 840 4641. Hallitus

Os. 479, Rantasalmi
Rantakala la 5.8. klo 14, osaston majalla. Ilmoittautumiset viimeistään pe 28.7. p. 040 194 1149. Hallitus

ONNEA

70 vuotta
Ojamaa Taisto 29.6., Kellokoski. Os. 020, Hyrylä

KUOLLEITA

Kauppinen Yrjö Vesa
Osastomme pitkäaikainen jäsen Yrjö Vesa Kauppinen kuoli 1.7.2017. Hän oli syntynyt 25.1.1936 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.11.1959. Muista kunnioittaen Os. 001, Helsingin kirvesmiehet

Rosenberg Pekka Aatami
Osastomme pitkäaikainen jäsen Pekka Aatami Rosenberg kuoli 27.3.2017. Hän oli syntynyt 13.2.1941 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.9.1975. Muistoa kunnioittaen Os. 022, Kerava

Salo Tuomas Vihtori
Osastomme pitkäaikainen jäsen Tuomas Vihtori Salo kuoli 11.5.2017. Hän oli syntynyt 17.3.1934 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.7.1959. Muistoa kunnioittaen Os. 002, Helsingin maalarit

Toivonen Teuvo Tapio
Osastomme pitkäaikainen jäsen Teuvo Tapio Toivonen kuoli 25.5.2017. Hän oli syntynyt 5.9.1932 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.4.1954. Muistoa kunnioittaen Os. 001, Helsingin kirvesmiehet

Uotila Matti Jalmari
Osastomme pitkäaikainen jäsen Matti Jalmari Uotila kuoli 22.5.2017. Hän oli syntynyt 3.8.1928 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.12.1962. Muistoa kunnioittaen Os. 236, Kangasala

SAARROT

RAKENNUSLIITON JULISTAMAT SAARROT
Tarkemmat tiedot löytyvät internetistä <http://rakennusliitto.fi/saarrot>

VOIMASSAOLEVAT SAARROT 5.6.2017:

- ACC Law Oy
- Aiari Grupp Oü
- AJE Ehitus Oü
- Alfaport Grupp Oü
- Alina Grupp Oü
- Alnar Järvi Oü
- Anesko Oy
- Artexx
- A-ryhmä Asennus Oy
- Oy Aureli Ltd
- Autlan Projekt Oü
- Balticale Oü
- Betamer Eesti Oü
- Carinaland Oü
- Concord Group Oü
- Dedas Oü
- DED Kompanii Oü
- Degtab Oü
- Detroit Oü
- Duramek Oü
- Edinet Partner Oü
- Edmonton Oü
- Efira Invest Oü
- Egerton Oü
- Eikner Oü
- Elkotek Oy
- Enner Ehitus Oü
- Enta Ehitus Grupp Oü
- Etelä-Suomen kiinteistö ja autohuolto Oy
- EU Finnes (19.11.2013 alk. Oy ELDAIT Ab)
- Eurobuild Group Oü
- Europe Ehitus Oü
- Eu Steinbau Oy
- Faskom Oy
- Fatmus Ehitus Oü
- Feluko Oü
- FHU PM-BUD
- Fin Purkajat Oy
- Fincity Oü
- Finlandia-Maalaus ja Målning Ky
- Garantmeister Oü
- Gorol-Bud Oy
- GS Invest Oü
- Hansa Meistrimehed
- Harald Rentopower Oü
- Harts Ehitus Oü
- Hausland Oü
- Helmholt Oü
- Henno-Invest Ltd Oy
- Hordinal Oü
- Idc Budownictwo
- Indiman Oy
- Individuali imone Suvireta
- Kalma Ehitus Oü
- Kamu-Adma Project Oy
- Keskustan Talex & Tar Oy
- Kirvesmies Oü

- KVD Systems Oü
- Lemamaks Ehitus Oü
- Leviehitus Oü
- Mattic Oü
- Mauneks Oü
- Maximum Group Oü
- Meticon Oy
- Miedzynarodowy Serwis Budowlany MSB Sp. Z.o.o.
- MKJ Yhtiöt Oy
- Montevista Oü
- MT Project Oy
- Multimaaler Oü
- My Property Oy
- 4 Naela Oü
- Naabob Ehitus Oü
- Narova Oy
- Navero Oy
- Offwall Oy
- Olster Grupp Oü
- OPNG Linnaarenduse Oü
- Orasgrupp Oü
- Oravapoisid Oü
- PG Ehitus Oü
- Pirita Laevad as
- Piva Kivi Oü
- Polygon Finland Oy (hakusaarto)
- Prelia Grupp Oü
- Primebygg Oü
- Proberto Oü
- Projekt 10 Oü
- Prolainer Oü
- Prostein Oü
- Purku ja Tasoite Pichon Oy
- Putki Service Oy
- Rakennusexpertit JKL
- Rakennus MK Oü
- Rakennus Nordblue Oy
- Rakso Oü
- Ravent Team Oü
- Ready and Go Consulting Oy
- Rees Rakendus Oü
- Rekrum Oy Ab
- Rentaworker Oü
- Riaboshapka Dmytro tmi
- Rimatex Oy
- Roiha Oy
- Sarikas Oü
- Satakunnan Laaturakennus Oy
- Satikuti Invest Oü
- Savega AS
- Scantrim Oy
- SDD Company Oy
- SGT Group Oü
- Sia Intertech
- Siivous –Expertit Osuuskunta
- Slovax s.r.o
- Spectra Holding Oü
- Stabil Group Oy
- Stabil Project Oü
- Stadirak Oy
- Suomen Lujatyö Oy
- Sven Trading Ltd
- Targe Ehitus
- Tasokas Oü
- Telineservice Oü
- TG Kattomiehet Tmi
- Tiit Tamme
- Tonu Ehitus Oü
- TPA Palvelut Oy
- Tradeva UAB
- Treeplex Oy
- Triaad Grupp Oü
- T-Tarvike Oy
- TTR Rakennus Oü
- Tuotanto Vainio Ky
- Ultraserv Oü
- Unimaster Oy
- Vaasan teollisuusmaalaus Oy
- Vahotek Oy
- Vartix
- Venestail Oy
- Ventago Oü
- Vestkran Kranutleie & Byggmontering AS
- Vimeco Oy
- VR Track Oy (hakusaarto)

LOMIA

KILPAILUKUTSU RAKENTAJAHAUKUT 2017

Aika: 1.–2.9., kilpailupäivä 2.9.

Paikka: Hotelli Kajaani, Onnelantie 1, 87100 Kajaani (kilpailukeskus)

Osanottajat:

Rakennusliiton jäsenen omistama tai osaomistama hirvikoirarotuihin lukeutuva koira. Koiranohjaajan tulee olla Rakennusliiton jäsen. Osanotto on rajattu 14 koiraan. Koirat valitaan valtakunnallisen lohkojaon mukaisesti kolme koiraan kustakin lohokosta ja lisäksi lohkojaon ulkopuolelta vuoden 2016 voittaja sekä järjestäjien kilpailemaan asettama koira.

Valintakriteerit:

Valintakriteerinä käytetään ensisijaisesti koekaudelta 2016 saavutettuja HIRV-kokeen tuloksia. Tuloksista huomioidaan enintään kahden parhaan tuloksen keskiarvo.

Ilmoittautuminen:

Koiranomistaja ilmoittaa koiransa tiedot tuloksineen oman lohkon valitsijamiehelle viimeistään keskiviikkoon 23.8. mennessä.

Valitsijamiehet:

Pohjoinen: Risto Pistemaa, Nykäläntie 14, 91500 Muhos, p. 040 058 5184

Länsi: Mikko Pentinmäki, Riistavallintie 274, 60800 Ilmajoki, p. 040 547 0165

Itä: Mikko Pehkonen, Kuusivaarantie 251, 83880 Kajoo, puh. 0400 138 407

Etelä: Kalle Immonen, Horsmakuja 2 A 19, 01300 Vantaa, p. 040 847 5740

Osanottomaksu:

Osanottomaksu on 50 €, joka sisältää majoituksen, illallisen perjantaina 1.9., aamiaisen, maastoevää ja lounaan lauantaina 2.9. Osanottomaksu maksetaan kilpailupaikalla.

Tuomarit:

Kilpailujen ylituomarina toimii Jarmo Elfving. Osanottaja tuo tullessaan ryhmätuomarikelpoisen tuomarin. Järjestäjän puolelta tulee jokaiseen maastoon opastuomari.

Tiedustelut:

Minna Kuosmanen p. 044 531 018 tai Juha Kauppinen p. 050 042 7830. Kilpailuun valituille koiranomistajille lähetetään erillinen vahvistuskirje, jossa tarkemmat tiedot kilpailukeskuksesta sekä muista tarvittavista asioista.

Palkinnot ja kiertopalkinnot:

Kilpailussa menestyneille tasokkaat palkinnot. Vuoden 2016 kiertopalkintojen voittajia pyydetään palauttamaan kiertopalkinnot keskiviikkoon 30.8. mennessä osoitteella: Rakennusliiton Kainuun alue-toimisto/Juha Kauppinen, Pohjolankatu 28 A, 87100 Kajaani.

Järjestäjät:

Rakennusliitto ry sekä Murtoäen Erä- ja Kalaveikot ry

TAPAHTUMIA

PERHERETKI HOSSAN KANSALLISPUISTOON Kainuun alue

Aika: la 19.8.

Ohjelma: klo 10 Kokoontuminen Hossan luontokeskuksessa. Kalastusluvat varattu Huosilammille, jossa laavulla tarjolla: makkaraa, mehua ja kahvia. Mahdollista käydä myös patikoimassa Värikalliolla.

klo 15 Ruokailu luontokeskuksella.

Aluejärjestö maksaa kalastusluvat, makkarat sekä ruokailun. Kydyt omalla kustannuksella.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset viimeistään pe 7.8., Olli Seppänen p. 040 717 1346.

Tervetuloa!

Rakennusliiton Kainuun aluejärjestö

HYVINVOINTILOMAT RY:N TYÖTTÖMIEN LOMAT 2017

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) ohjeita. Valituille lomalaisille Hyvinvointilomat lähettää kutsukirjeen ja laskun. Lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Huomioithan, että jos ilmoitat sähköpostiosoitteesi niin kutsu ja lasku tulevat ensisijaisesti sähköpostiosoitteeseesi. Lomakohde lähettää noin kaksi viikkoa ennen loman alkua lomalaisille kirjeen, jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta. Loma toteutetaan Veikkauksen/RAY:n tuella ja yhteistyössä Hyvinvointilomat ry:n kanssa.

Lomakeskus Huhmari

83700 Polvijärvi (Joensuu)

www.lomakeskushuhmari.com

Lomakeskus Huhmari sijaitsee Höytiäisen rannalla Huhmarisvaaran kainalossa Pohjois-Karjalassa. Täysihoiteloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteisen ohjelman. Aikuisen omavastuu on 50 €/5 vrk/hlö. Alle 16-vuotiaat pääsevät lomalle maksutta.

Loma työttömille 13.–18.11.2017

Haku aika 17.6.–15.8.2017

sähköinen haku osoitteessa:

<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/20249>

Hakulomake paperisena:

Voit ladata tulostettavan (PDF) hakemuslomakkeen www.hyvinvointilomat.fi, soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:

Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

LOMIA

RANTAKUNNAS – RAKENTAJIEN LOMAKEIDAS

Rantakunnas sijaitsee Pohjanlahden rannalla Uudenkaupungin Pyhämaan kylässä osoitteessa Kankrontie 140, Pyhämaa. Alue 12,5 hehtaaria ja rajoittuu Isojärveen. Rantaviivaa on yhteensä 600 m. Alueella on 8 mökkiä (4 vuodetta, jääkaappi, keittolevy ja kahvinkeitin), 2 saunaa, takkahuone, keitto- ja grillikatos sekä 2 wc:tä. Telta- ja asuntovaunupaikkoja. Ympäristössä hyvät marja- ja sienimetsät, veneitä ja kalastusmahdollisuus. Varattava mukaan omat liina-vaatteet tai makuupussit.

1.6.–1.9. välisenä aikana Rantakunnas on avoimena ympäri vuorokauden, kun taas touko-, syys- ja lokakuussa vain perjantaista sunnuntaihin.

Rantakunnaksen hinnasto:

Mökki, jäsenosasto	17 €/vrk	80 €/viikko
Mökki, liiton jäsen	20 €/vrk	100 €/viikko
Takkahuone, jäsenosasto	35 €/vrk	27 €/vrk (vähintään 5 vrk)
Takkahuone, muu liiton osasto	45 €/vrk	37 €/vrk (vähintään 5 vrk)
Asuntovaunu ilman sähköä	9 €/vrk	
Asuntovaunu sähköllä	11 €/vrk	
Saunatunti 2 aikuista + lapset	4 €, ylimeneviltä lisähinta 1 €/hlö	
Asuntovaunu, kesä	230 €	
Asuntovaunu, sähkö kwh	0,18 €	
Vene, päivä	4 €	
Teltoa, vuorokausi	5 €	

Tiedustelut ja varaukset p. (02) 873 197 tai 040 547 6879.

LIITON VETERAANILOMAT 2017

Rakennusliiton viimeinen tämän vuoden viikon mittainen veteraaniloma järjestetään Härmän Kylpylässä.

Loma on tarkoitettu vapaajäsenyyden saavuttaneille yli 30 vuotta jäsenenä olleille, eläkkeellä oleville vapaajäsenille, jotka eivät aiemmin ole vastaavaa lomaa käyttäneet. Lomaa voit hakea soittamalla lomavastaavalle tai lähettämällä hänelle vapaamuotoisen hakemuksen joko postitse tai sähköpostilla.

Hyväksytyille lomalaisille lähetetään kutsukirje noin kuukautta ennen lomaa.

Hakemus osoitteella:

Rakennusliitto/lomavastaava
PL 307
00531 Helsinki
p. 020 774 3012
carita.vuorenmaa@rakennusliitto.fi

Härmän Kylpylä, Kauhava 18.–24.9.2017

Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 322 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse.

Hakuaika päättyy 15.8.2017.

JÄSENREKISTERI TIEDOTTAA

Jos olet työmarkkinatuella, opiskelemassa, sairaana, suorittamassa varusmiespalvelusta tai muuten oikeutettu jäsenmaksuvapauteen, toimita lähimpään aluetoimistoon tai ammattiosastosi jäsenasioidenhoitajalle oheinen allekirjoitettu ilmoitus jäsenmaksun vapautusta varten. Voit myös toimittaa vapaamerkinä Rakennusliiton eAsiointipalvelun verkkopalvelun kautta. Kotisivu: www.rakennusliitto.fi etusivulta Jäsenyysasioiden kautta tai Työttömyyskassan sivuilta. Kirjautuminen vaatii jäseneltä henkilökohtaiset pankkitunnukset (Aktia, Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, Osuuspankki, Pop, S-Pankki tai Säästöpankki).

MEDLEMSREGISTRET INFORMERAR

Om du får arbetsmarknadsstöd, studerar, är sjuk, utför värnplikt eller annars är berättigad till befrielse från medlemsavgiften ska du fylla i bifogade blankett och lämna den på närmaste kretskontor eller till den person som har hand om medlemskapsärenden i din fackavdelning. Du kan också sända frianteckningarna via Byggnads e-tjänst. Förbundets hemsida: www.rakennusliitto.fi och gå till Jäsenyys eller via a-kassans sidor. För att kunna logga in krävs personliga bankkoder i (Aktia, Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, Osuuspankki, Pop, S-Pankki eller Säästöpankki).

ILMOITUS JÄSENMAKSUN VAPAUTUSTA VARTEN**ANMÄLAN OM BEFRIELSE FRÅN MEDLEMSAVGIFT**

Nimi / Namn _____ Hetu / Personbeteckning _____

Osoite (jos on muuttunut)/ Adress (om den har ändrats) _____

Puhelin / Telefon _____

Olen ollut ajalla / Jag har under tiden varit

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

____/____ 20 ____ - ____/____ 20 ____

TYÖTÖN (ei oikeutta ansiosidonnaiseen pvrahaan) / **ARBETSLÖS** (inte rätt till inkomstdagpenning)

SAIRAS / SJUK

OPISKELIJA / STUDERANDE

ASEVELVOLLINEN / VÄRNPLIKT

ÄITIYSLOMALLA / MODERSKAPSLEDIG

ISYYSLOMALLA / FADERSKAPSLEDIG

HOITOVAPAALLA / VÅRDLEDIG

OMAISHOITAJANA / NÄRSTÄENDEVÅRDARE

MUU SYY _____ / **ANNAN ORSAK** _____

Päiväys / Datum _____

Allekirjoitus / Underteckning _____

HOIDA VAPAAILMOITUKSET NELJÄNNEUVUOSITTAIN! (3kk:n jaksoissa, tammi–maaliskuu, huhti–kesäkuu, heinä–syyskuu, loka–joulukuu)
PALAUTA ILMOITUS JA PYYDETYT LIITTEET OSOITTEELLA: Rakennusliitto ry, PL 134, 70101 Kuopio.

SKÖT OM ANMÄL EN GÅNG PER KVARTAL! (3 månaders perioder, januari–mars, april–juni, juli–september, oktober–december)
RETURNERA ANMÄLAN SAMT BILAGOR TILL: Byggnadsförbundet rf, PB 134, 70101 Kuopio.

Jos jäät työttömäksi

- Ilmoittaudu heti työttömäksi jäätyäsi TE-toimiston työnhakijaksi sen määräämällä tavalla. Ansiopäivärahaa voidaan maksaa vain ajalta, jolloin olet ollut työttömänä työnhakijana TE-toimistossa.
- Ansiopäivärahaan on oikeus työttömyyskassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna yhdenjaksoisesti työttömyyskassassa vähintään 26 työttömyyttä edeltävää viikkoa ja on vakuutettuna ollessaan täyttänyt työssäoloehdon. Työttömyyskassassa vakuutettuna oleminen tarkoittaa sitä, että henkilö on työttömyyskassan jäsen ja jäsenmaksut on maksettu.
- Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on ollut jäsenyysaikana 26 kalenteriviikkoa palkkatyössä, jossa työaika on kunakin kalenteriviikkona ollut vähintään 18 tuntia. Työn ei tarvitse olla yhdenjaksoista, vaan työssäoloehdot kerryttävää viikkoja voi kertyä välittömästi työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumista edeltäneen, 28 kuukauden mittaisen tarkastelujakson aikana. Lisäksi edellytetään, että työstä maksettu palkka on ollut työehtosopimuksen mukainen. Ellei alalla ole työehtosopimusta, palkan on oltava kokoaikatyöstä vähintään 1 187 euroa kuukaudessa (2017).
- Työssäoloehdon voimassaolo päättyy, kun henkilö on ollut poissa työmarkkinoilta yli kuusi kuukautta ilman hyväksyttävää syytä. Työttömyyskassa voi maksaa etuusia vasta, kun henkilö on täyttänyt työssäoloehdon uudelleen. Myös se, jos henkilö toimii palkansaajakassan jäsenyysaikana päätoimisena yrittäjänä yli 18 kuukautta, aiheuttaa työssäoloehdon voimassaolon katkeamisen.
- Työttömäksi jäävän aina päiväraha hakemuksen toimittaessaan annettava työttömyyskassalle selvitys työttömyyttä edeltäneestä ajasta. Tiedot tarvitaan sekä työssäolosta että mahdollisesta työmarkkinoilta poisolosta.
- Työssäoloaika osoitetaan palkkatodistuksilla, joista on käytävä ilmi työsuhteen alkamis- ja päättymisaika.

Palkkatodistuksiin olisi aina hyvä saada tieto pidetyistä vuosilomista. Palkkatodistuksiin tulee merkitä työnantajan y-tunnus. Myös kopiot irtisanomis- tai lomautusilmoituksista tulee toimittaa työttömyyskassalle.

- Mikäli olet ollut lomautettuna työstäsi viimeisen vuoden aikana, palkkatiedot tarvitaan silloin tämän lomautuksen jälkeiseltä ajalta.
- Työviikoista, jolloin työtä on tehty vähemmän kuin 18 tuntia, tulee palkkatodistuksessa ilmoittaa erikseen työtunnit ja palkat. Näitä viikkoja ei oteta mukaan työssäoloehdoton eikä palkanmäärittelyyn.

Hakemuksen täyttäminen

- Päivärahaa haetaan päiväkohtaisesti ansioturvan päiväraha hakemuslomakkeella tai sähköisesti. Ansiopäivärahan ensihakemuksen että jatkohakemuksen voit tehdä sähköisesti eAsiointi-palvelumme kautta. eAsiointin kautta voit toimittaa myös liitteitä ansiopäiväraha hakemukseen. eAsiointi-palveluun pääsee kirjautumaan työttömyyskassan kotisivujen, www.rakennuskassa.fi, tai Rakennusliiton kotisivujen, www.rakennusliitto.fi, kautta. Hakemuslomakkeita saat liiton aluetoimistoista ja kassan nettisivuilta kohdasta ”Lomakkeet”. Jatkohakemuslomakkeita lähetetään maksuilmoituksen mukana.
- Verotietoja kassalle ei tarvitse ilmoittaa, ellei verotietoihin ole haettu muutosta tai ellet ole saanut portaitakoverokorttia.
- Alle 18-vuotiaista huollettavista lapsista lapsikortusta haetaan ilmoittamalla hakemuksessa lapsen syntymäaika. Tavallisesti lapsista ei tarvita todistuksia, koska lapsitiedot saadaan Väestörekisterikeskuksen kautta.
- Hakemuksessa on ilmoitettava mahdolliset sivutulot ja sosiaalietuudet ja liitettävä näistä todistukset mukaan. Maatalous- tai yrittäjätuloista on liitettävä mukaan selvitys viimeksi vahvistetusta verotuksesta.

Päivärahan hakeminen

- Normaalisti päivärahaa haetaan neljän kalenteriviikon jaksoissa jälkikäteen. Hakemuksen tulee päättyä sunnuntaihin.
 - Työttömäksi jäävä voi kuitenkin täyttää ensimmäisen hakemuksen lyhyemmältä ajalta. Tällöinkin hakemuksen on päättyttävä sunnuntaihin. Suotavaa on, että täysiä kalenteriviikkoja on jo kertynyt kaksi.
 - Normaalina neljän viikon rytmiä noudatetaan silloinkin kun työttömänä ollessa tekee satunnaisia lyhyitä työjaksoja, jotka alkavat ja päättyvät kyseisen neljän viikon jakson aikana.
 - Jos maksujaksolla alkanut yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö jatkuu yli kyseisen neljän viikon jakson, voi hakemuksen päättää työn aloittamista edeltävään päivään. Lisäksi hakemukseen merkitään milloin yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö on aloitettu.
 - Jos teet osa-aikatyötä, josta saat palkkaa kuukauden jaksoissa, hae päivärahaa kuukauden jaksoissa ja liitä mukaan palkkatodistus.
 - Hakemuksen kaikki kohdat on täytettävä huolellisesti, jotta sitä ei jouduta palauttamaan täydennettäväksi. Työttömyyspäivärahaa on haettava kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta sitä halutaan maksettavaksi. Postitse toimitetut hakemukset lähetetään työttömyyskassan osoitteeseen:

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSA PL 135, 70101 KUOPIO

Hakemuksia voi jättää myös alue-toimistoihin ja joillakin paikkakunnilla osaston taloudenhoitajalle.

Om du blir arbetslös

- Anmäl dig genast när du blivit arbetslös på TE-byrån som arbetssökande på det sätt som den bestämmer. Kassan kan betala inkomstdagpenning bara för de dagar då du har varit arbetslös arbetssökande hos TE-byrån.
- Rätt till inkomstdagpenning har en sådan medlem i arbetslöshetskassan, som utan avbrott har varit försäkrad i arbetslöshetskassan i minst 26 veckor före arbetslösheten och som uppfyllt arbetsvillkoret under den tid han eller hon har varit försäkrad. Att vara försäkrad i arbetslöshetskassan betyder att personen är medlem i arbetslöshetskassan och har betalat sina medlemsavgifter.
- Arbetsvillkoret uppfylls då personen under sin medlemstid på 26 kalenderveckor har haft lönearbete, där arbetstiden under respektive kalendervecka är minst 18 timmar. Arbetet behöver inte ha pågått utan avbrott, utan man kan samla veckor till arbetsvillkoret under en granskningsperiod på 28 månader innan man anmäler sig som arbetslös arbetssökande. Dessutom förutsätts att lönen för arbetet betalats enligt kollektivavtalet. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, ska lönen i heltidsarbete vara minst 1 187 euro i månaden (2017).
- Arbetsvillkoret gäller inte längre när personen har varit borta från arbetsmarknaden i över sex månader utan godtagbar orsak. Arbetslöshetskassan kan betala ut förmåner först då personen har uppfyllt arbetsvillkoret på nytt. Om en person under den tid han eller hon är medlem i en löntagarkassa arbetar som företagare i över 18 månader leder det till avbrott i giltighetstiden för arbetsvillkoret.
- Den som blir arbetslös ska alltid då han eller hon lämnar in sin ansökan om dagpenning ge arbetslöshetskassan en utredning över tiden före arbetslösheten. Vi behöver uppgifter om såväl tid i arbete som eventuell frånvaro från arbetsmarknaden.
- Tiden i arbete bevisas med löneintyg, av vilka det

framgår när anställningsförhållandet började och slutade. Det vore bra att alltid i löneintygen också få uppgift om den semester man hållit. Arbetsgivarens FO-nummer ska finnas på löneintyget. Du ska också skicka in kopior av meddelandet om uppsägning eller permittering till arbetslöshetskassan.

- Om du har varit permitterad från ditt arbete under det senaste året behöver vi löneuppgifterna för tiden efter denna permittering.
- Du ska separat uppge antalet arbetstimmar och lönen för dem för de arbetsveckor då du har arbetat mindre än 18 timmar. Dessa veckor räknas inte med i arbetsvillkoret eller då lönen definieras.

Så här fyller du i ansökan

- Dagpenning ansöks per dag på blanketten för ansökan om dagpenning eller elektroniskt. Du kan göra den första ansökan om dagpenning samt de fortsatta ansökningarna elektroniskt genom vår eTjänst. Via eTjänsten kan du också skicka bilagor till din ansökan om inkomstdagpenning. Du kommer in på eTjänsten genom att logga in via hemsidorna www.rakennuskassa.fi eller Byggnads hemsidor www.rakennusliitto.fi. Du får ansökningsblanketter på förbundets kretskontor och på kassans webbsidor under ”Lomakkeet”. Du får blanketter för fortsatt ansökan när vi skickar ut meddelandet om utbetalning.
- Du behöver inte skicka in några skatteuppgifter till kassan, ifall du inte har ansökt om ändringar eller du har fått ett graderat skattekort.
- Du ansöker om barnförhöjning för barn under 18 år genom att i din ansökan uppge barnens födelsetid. Det behövs vanligtvis inga intyg över barnen, eftersom vi får uppgifter om barnen via Befolkningsregistret.
- Du ska i ansökan uppge eventuella biinkomster och sociala förmåner och bifoga intyg över dessa. Om du har jordbruks- eller företagarkomster ska du bifoga en utredning över den senast fastställda beskattningen.

Så här ansöker du om dagpenning

- Du ansöker normalt om dagpenning i perioder på fyra kalenderveckor i efterskott. Ansökan ska sluta på en söndag.
 - Den som blir arbetslös kan dock fylla i den första ansökan för en kortare tid. Också då ska ansökan sluta på en söndag. Vi rekommenderar att du har samlat på dig två fulla kalenderveckor.
 - Den normala rytmen på fyra veckor följs också då du som arbetslös har tillfälliga korta perioder med arbete som börjar och slutar under denna fyraveckorsperiod.
 - Om ett heltidsarbete på över två veckor har börjat under betalningsperioden och fortsätter över fyraveckorsperioden kan ansökan avslutas den sista arbetslöshetsdagen. Dessutom ska du i ansökan anteckna att du har påbörjat ett heltidsarbete på över två veckor.
 - Om du har deltidsarbete, för vilket du får lön per månad, ska du ansöka om dagpenning per månad och bifoga löneintyg.
 - Du ska fylla i alla punkter i ansökan noggrant, så att vi inte blir tvungna att returnera den för komplettering. Du ska ansöka om arbetslöshetsdagpenning inom tre (3) månader från den dag då du vill ha dagpenningen. Ansökningar per post skickas till arbetslöshetskassan på adressen:

BYGGNADSRANSCHENS ARBETSLÖSHETSKASSA PL 135, 70101 KUOPIO

Du kan också lämna in ansökan på kretskontoren och på vissa orter till avdelningens kassör.

Herkut Tiskiin

**Päätoimittajan valinta:
Koonunga Hill Shiraz Cabernet.**

**Toimitussihteerin valinta:
Postales Del Fin del Mundo.**

Viisi lompakkoystävällistä viiniä GRILLIHERKUILLE

Ahnaat hyttyset, tuon tuosta ripsivä sade, vilakka tuuli – kesä on vihdoin täällä! Olipa keli mikä tahansa, Suomen lyhyestä suvesta otetaan nyt kaikki irti. Grillit kuumenevat mökeillä, takapihoilla, saarissa ja puistoissa kuin viimeistä päivää. Kun avotulella kypsyy lihaa saattelee kunnan grilliviini, ollaan täydellisen äärellä.

Grilliviinin valinnassa tärkeintä on valita sitä, mistä itse pidät. Kannattaa kuitenkin välttää ylenpalttisen tanniinisia punaviinejä, sillä tanniinit eli viinin parkkihapot ottavat yhteen grillatun ruoan hiillostuneen maun kanssa. Valitse mieluummin pehmeän hedelmäinen tai muhkean hillomainen punaviini – tai valkoviini, jos grillissäsi kypsyy keveämpiä herkkuja.

Spanskisuosikki grillilampaan ja makkaran kaveriksi

Espanjalaisten punaviinien ystävä luottaa klassikkoon. Maan kansallisylypeydestä eli Tempranillo-rypäleestä tehty **Durius Tempranillo** (10,48 €) uhkuu herkullista tummaa marjaa sekä Kastilia-Léonin alueen viineille tyypillisiä nahkamaisia ja makean mausteisia aromeja. Vivahteikkaan viinin maku on erittäin tasapainoinen, eivätkä tanniinit kiristä ikenä ja poskia, joten Duriusta kuluttelee mielellään sellaisenaankin. Mutta grillatun lampaankareen, lammaslihapullien ja chorizo-makkaran kanssa se muodostaa upean liiton.

Selkeitä makuja ja Patagonian punaista

Monen mielestä maailman parhaat pihvit syödään Argentiinassa. Lisäksi Argentiinassa menestyvä Malbec-rypäle tuottaa täydellisiä

pihviwinejä. Monen suomalaisenkin suosimasta Malbecista sekä Cabernet Sauvignonista valmistettu mehevä **Postales Del Fin del Mundo** -punaviini (12,49€) tuoksuu makean kirsikkaiselta ja huutaa kunnan grillipihvin perään. Jätä pihvi sisältä puoliraa'aksi, grillaa sen kylkeen paprikaa tai munakoisoa – ja ruoka katoaa hetkessä parempiin suihin. Postales toimii myös grillihampurilaisten ja possuvartaiden kera.

Aussivoimaa monenlaisten grillilihojen kylkeen

Täyteläiset ja hillomaiset Shiraz-pohjaiset australialaisviinit ovat lihavoittoisen pöydän moniottelijoita. Penfoldsin rakastettu klassikko **Koonunga Hill Shiraz Cabernet** (13,98 €) avaa pelin miehekkäällä tuoksulla, jossa on rutkasti tummaa hedelmää sekä savuisia ja salmiakkimaisia vivahteita. Lakritsi tuntuu myös maussa – luumun, mustikan, mintun ja eukalyptuksen ohella. Jos grillissäsi kypsyy nautaa, lammasta tai jokin metsiemme sarvipäistä, tässä on sille loistava kaveri. Lämpimän, pehmeän ja makeahkon oloisen makunsa ansiosta Koonunga Hill kestää voimakkaamminkin marinoidut lihat.

Ranskalaischarmööri tykkää kanasta ja kalasta

Vannoutunut kalamies ja valkoviinien ystävä tarttuu tammitynnyrissä kypsytettyyn **Laurent Miquel L'Artisan Chardonnay** -viiniin (11,99 €), jonka runsaassa tuoksussa on valloittavasti hedelmää, hiukan kermaa ja juuri sopivasti paahteisuutta. Tämä Etelä-Ranskan Languedoc-Roussillonin maakunnasta tuleva viini on kuin aurinkoa lasissa. Tuhdihko mutta raikkaan hedelmäinen maku nostaa grillilohen ja -nieriän aivan uusiin korkeuksiin. Viini viihtyy myös grillikanan ja -kalkkunan seurassa, kunhan et mausta lihaa liian tuhdisti.

Uuden maailman Riesling kestää kipakammatkin maut

Kun seuraavan kerran marinoidit grillikanan ja possuvartaat tulisemmalla kastikkeella tai hierot lihan pintaan esimerkiksi pohjoisafrikkalaista tai karibialaista mausteseosta, kokeile ruokajuomaksi valkoviiniä! Avoin persikkainen, limettä tulviva ja raikkaan mutkaton **Rawson's Retreat Riesling** (9,99 €) säästää mainiosti tulisempia sekä hapanimelämpiä makuja. Viini toimii hienosti myös grillikasvisten ja merellisten alkupalojen kyytipoikana. Grillaa sille kaveriksi vaikkapa jättikatkarapuja tai kampa-simpukoita.

Maukasta kesää kaikille! ■

Työtä vuorotta

Tuottavuuden nostamisen tarve, henkisen ilmaston oikeistopuhuri ja yleensäkin koko työelämäkentän mylläys ovat saaneet rakennusalallakin aikaan lausuntoja ja erilaisia esityksiä siitä, miten tulevaisuudessa voitaisiin rakentaa tuottavammin, kustannustehokkaimmin ja ennen kaikkea rakennusliikkeille maksimaalista voittoa tuottaen.

Yksi pohjakosketus koettiin keväällä, kun Uudenmaan ELY-keskus katsoi suuressa viisaudessaan parhaaksi poistaa tarveharkinnan kolmansista maista tulevilta maalareilta ja tasoittemiehiltä, vaikka alan työttömyys on vielä kesän korvallaikin huidellut pitkälle 10 prosentin pahemmalla puolella. Asiaa ruodittiin Ylen nettisivuilla ja aina television A-studiota myöten. Osapuolet sanoivat sanottavansa, pienimuotoinen kohu laantui. Kansa ei nyt ilmeisesti ”raivostunut”, kun iltapäivälehtien lööpitkään eivät tapauksesta kertoneet, ja Suomessa alkoi kesälomakausi.

Kun vuosittain ammattioppilaitoksistamme valmistuu tuhansia nuoria, jotka eivät työllisty, ihmettyttää mikä rakennusliike – tai alalla toimiva yritys ylipäättään – vaivautuu näkemään sen vaivan, että järjestää Aasiasta, Afrikasta tai mistä lie Etelä- Amerikasta tänne töihin väkeä. Väkeä, joka täytyy erilaisten lupamenettelyjen jälkeen vielä perehdyttää, ei pelkääntään työturvallisuuteen, vaan työkuultuuriin ylipäättään ja varsinkin paikallisiin työtapoihin. Työtavoissa kulttuurien törmäys on usein tosiasia jo lähempääkin kotoisin olevien kansojen ollessa kyseessä.

Varmasti väärinkäytöksiä tapahtuisi ja tapahtuu, nähtäväksi jää, kuinka asian kanssa tulee käymään. Jäävätkö kolmansien maiden työntekijät yhtä harvinaisiksi ilmiöiksi työmailla kun kuuden euron miehet?

Kokemukset muualta Euroopasta eivät liene kovin valoi-

sia kohdemaan työllisyyden ja palkkatason osalta. Ammattiyhdistysliike on avainasemassa puolustettaessa myös tänne tulevien työntekijöiden oikeuksia.

Tuottavuuden ja kustannustehokkuuden lisäämiseksi on otettu esille myös kaksi- tai jopa kolmivuorotyön tekeminen rakennustyömailla. En tiedä, miten asia oli sovittu aliurakoitsijoiden kanssa eräällä Helsingin keskustan julkisrahoitteisella uudistyömaalla, kun sain kunnian siellä laskutustöissä vieraila muutaman viikon ajan tuossa keväänkorvalla. Oletus tuntui olevan, että yöä myöten pakkeretaan. Niin ja viikonloput tietenkin, ilman muuta, ei kai siitä erikseen tarvitse mainita.

Kyllä moni painoikin, voi vain ihmetellä työssäjaksamisesta, kun itse nyt on kuitenkin pääsääntöisesti tottunut 8 tunnin päivää tekemään. Rakennusliikkeen ja tilaajan kunniaksi on kuitenkin sanottava, että prosentit luvattiin ja maksettiin. Eikä tässä oikeastaan ollut vuorotyöstä kysymys, kun ei se ensimmäinenkään vuoro koskaan loppunut. Kun olisi vaan kustannustehokkuustohinassa muistettu siisteys ja järjestys työmaalla, meno oli niiden osalta kuin Ryysyrannan Joosepin tallissa. Eikä tämä ollut toki ainoa työmaa, jossa otetaan 20 vuokra miestä joita kukaan ei opasta eikä ohjaa, seisoskelemaan kerroksiin ja pihoilte, kun on niin jumalaton kiire!

Mikäpä siinä, säästö syö kiireessä itsensä ja hölmöläiset maksavat. Duunarin täytyy ajatella omaa kustannustehokkuuttaan, tehdä sen verran töitä kun on liksassa määrätelty – tai ainakin näyttää tekevänsä.

Kun on 2 kuukautta painettu ylitöitä ja viikonloppua, tilaaja on potkaissut viimeisenkin maalarin ja sähköarin ulos työmaalta. Rahatkin ovat olleet loppu jo puoli vuotta. Sitten todetaan, että olipa ihan järkyttävä mesta ja suunnataan kohti samanlaista katastrofia. ■

Timo Kuvaja
maalari
Helsinki

Rakennusliitto ry

Siltasaarenkatu 4
PL 307, 00531 Helsinki

1.6.–31.8.

Vaihde 020 774 003 ma–pe klo 8.30–15.15

sähköposti:

etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi

www.rakennusliitto.fi

Rakennusalan Työttömyyskassa

Siltasaarenkatu 4,
00530 Helsinki

sähköposti:

etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi

www.rakennuskassa.fi

KESKUSTOIMISTO ON SULJETTUNA

26.6.–30.7. (5 viikkoa)

PALVELUNUMEROT 1.6.–31.8.

Jäsenyysasiat 020 690 231

Työehtoasiat 020 690 232

Työttömyyskassa 020 690 230

Takaisinperintä 020 690 250

Palveluaika ma–pe klo 9.00–15.00

Palvelunumeroihin soittaessa puhelu maksaa lankapuhelimella paikallisverkkomaksun ja matkapuhelimella matkapuhelinmaksun.

Työttömyyskassan päiväraha-hakemukset toimitetaan osoitteella:

Rakennusalan työttömyyskassa/
Skannauskeskus
PL 135, 70101 Kuopio

Jäsenrekisteriin toimitettavat asiakirjat toimitetaan osoitteella:

Rakennusliitto ry/
Skannauskeskus
PL 134, 70101 Kuopio

TOIMISTOJEN AUKIOLOAJAT

Toimistot avoinna maanantaisin
8.30–12.00 ja 13.00–16.30

Uudenmaan toimisto avoinna
ma 8.30–16.30
ti–pe 8.30–15.15

TOIMINTA-ALUEET

■ ETELÄINEN

UUDENMAAN ALUETOIMISTO

Siltasaarenkatu 4,
00530 Helsinki

Lahden toimisto,

Hämeenkatu 32
15140 Lahti

Toimisto suljettuna 26.6.–30.7.
(5 viikkoa)

■ ITÄINEN

ITÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Kirkkokatu 1,
70100 Kuopio

Joensuun toimisto,

Torikatu 30,
80100 Joensuu

Toimisto suljettuna 26.6.–30.7.
(5 viikkoa)

Mikkelin toimisto,

Vuorikatu 11 A 6,
50100 Mikkelä

Toimisto suljettuna 26.6.–30.7.
(5 viikkoa)

KESKI-SUOMEN ALUETOIMISTO

Yrjönkatu 30,
40100 Jyväskylä

Toimisto suljettuna 26.6.–30.7.
(5 viikkoa)

KYMEN ALUETOIMISTO

Kouvolaankatu 18,
45100 Kouvola

■ LÄNTINEN

HÄMEEN ALUETOIMISTO

Tampereen toimisto,
Sorinkatu 4,
33100 Tampere

Hämeenlinnan toimisto,

Birger Jaarlinkatu 18 B,
13100 Hämeenlinna

Toimisto suljettuna 3.7.–30.7.
(4 viikkoa)

SATAKUNNAN ALUETOIMISTO

Liisankatu 18,
28100 Pori

Toimisto suljettuna 17.–30.7.
(2 viikkoa)

TURUN ALUETOIMISTO

Uudenmaankatu 6 a,
20500 Turku

■ POHJOINEN

KAINUUN ALUETOIMISTO

Pohjolankatu 28 A,
87100 Kajaani

LAPIN ALUETOIMISTO

Kemin toimisto,

Keskuspuistokatu 50,
94100 Kemi

Rovaniemen toimisto,

Maakuntakatu 15,
96100 Rovaniemi

Toimisto suljettuna 3.7.–23.7.
(3 viikkoa)

OULUN ALUETOIMISTO

Rautatienkatu 40
90120 Oulu

POHJANMAAN ALUETOIMISTO

Pitkäkatu 43
65100 Vaasa

Toimisto suljettuna 3.7.–16.7.
(2 viikkoa)